

Potenciální přínosy dohody o volném obchodu EVFTA pro vybrané české podniky/sektory

Bakalářská práce

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

Ekonomika a management mezinárodního obchodu

Autor práce:

Dominika Procházková

Vedoucí práce:

Ing. Jana Šimanová, Ph.D.

Katedra ekonomie

Zadání bakalářské práce

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominika Procházková**
Osobní číslo: E16000212
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: B6210R015 – Ekonomika a management mezinárodního obchodu
Zadávací katedra: katedra ekonomie
Vedoucí práce: Ing. Jana Šimanová, Ph.D.
Konzultant práce: Bc. Aleš Brixl
Hunat s. r. o., obchodní ředitel

Název práce: **Potenciální přínosy dohody o volném obchodu EVFTA pro vybrané české podniky/sektory**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných otázek.
2. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Vietnamem (EVFTA).
3. Analýza obchodních vztahů ČR a Vietnamu v kontextu EVFTA.
4. Analýza přínosů EVFTA pro vybrané české podniky/sektory.
5. Formulace závěrů a zhodnocení výzkumných otázek.

Seznam odborné literatury:

- EU. 2016. *Guide to the EU-Vietnam Free Trade Agreement* [online]. Hanoi, Vietnam: Delegation of the European Union to Vietnam, 2016 [cit. 2018-09-23]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf
- EC. 2018. *EU-Vietnam Free Trade Agreement: Agreed text as of August 2018* [online]. Brussels, Belgium: European Commission, 2018 [cit. 2018-09-23]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1437>
- KOCOUREK, Aleš a Jana ŠIMANOVÁ. 2017. *Studie dopadů uzavření dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem a EU a Singapurem na ekonomiku ČR* [online]. Liberec, 2017 [cit. 2018-09-23]. Dostupné z <https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/2018/1/Dopadova-studie-EUSFTA-EVFTA.pdf>
- PAVLÍČEK, Tomáš. 2017. Evropská unie vidí budoucnost ve volném obchodu se státy ASEAN. *Český exportér*. 6(1): 23. ISSN 1213-7693.
- TLAPA, Martin, Rudolf KLEPÁČEK a Marek SVOBODA. 2015. *Mapa globálních oborových příležitostí*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-02-5.
- PROQUEST. 2018. *Databáze článků ProQuest* [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2018-09-30]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>

Rozsah práce: min. 30 normostran
Forma zpracování: tištěná / elektronická
Datum zadání práce: 1. října 2018
Datum odevzdání práce: 31. srpna 2020

prof. Ing. Miroslav Žížka, Ph.D.
děkan Ekonomické fakulty

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2018

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS/STAG se shodují.

16. prosince 2019

Dominika Procházková

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala paní Ing. Janě Šimanové, Ph.D. za její cenné rady, doporučení a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala společnosti Hydra a. s. za poskytnuté informace a údaje. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině a příteli za podporu projevenou při psaní této práce a po celou dobu studia.

Anotace

Bakalářská práce zkoumá dopady Dohody o volném obchodu EVFTA na české podniky/sektory. Dohoda EVFTA se týká všech členských států EU a řeší odbourávání bariér vzájemného obchodu. Hlavním úkolem dohody EVFTA je liberalizace a usnadnění obchodu a investic. Vstup dohody EVFTA v platnost je očekáván začátkem roku 2020, práce je tedy založena pouze na předpokladech a domněnkách autora. Cílem práce je zhodnocení potenciálních přínosů dohody EVFTA pro českou společnost Hydra a. s. Práci lze rozdělit na dvě základní části, teoretickou a praktickou. První polovina teoretické části analyzuje obchodní a investiční vztahy mezi Českou republikou a Vietnamem, druhá polovina se zabývá rešerší hlavních témat dohody EVFTA. V první polovině praktické části je představena společnost Hydra a. s., její obchodní a investiční vztahy s Vietnamem a její hlavní překážky podnikání na vietnamském trhu. Možná usnadnění těchto překážek jsou řešeny v rámci druhé poloviny praktické části, která vyhodnocuje potenciální přínosy dohody EVFTA pro společnost Hydra a. s.

Klíčová slova

Dohoda, EVFTA, Vietnam, Česká republika, EU, Hydra a. s., cla

Annotation

Bachelor thesis examines the impacts of the Free Trade Agreement (EVFTA) on Czech companies/sectors. EVFTA applies to all EU Member States and addresses the dismantling of trade barriers. The main task of EVFTA is liberalization and facilitation of trade and investments. The entry of EVFTA into force is expected in early 2020, so the work is based only on the author's assumptions and presumptions. The aim of the thesis is to evaluate the potential benefits of the EVFTA agreement for the Czech company Hydra a. s. The work is divided into two basic parts, theoretical and practical. The first half of the theoretical part analyzes trade and investment relations between Czech Republic and Vietnam, second half deals with a review of the main themes of the EVFTA. In the first half of the practical part is introduced Hydra a. s. company, its business and investment relations with Vietnam and its main obstacles to business in Vietnam market. Possible facilitation of these trade barriers is addressed in the second half of the practical part, which evaluates the potential benefits of EVFTA for Hydra a. s. company.

Key Words

Agreement, EVFTA, Vietnam, Czech Republic, EU, Hydra a. s., tariffs

Obsah

Seznam obrázků	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam zkratk	11
Seznam boxů	13
Úvod.....	14
1 Aktuální obchodní a investiční vztahy mezi ČR a Vietnamem.....	16
1.1 Obchod se zbožím.....	17
1.2 Obchod službami	25
1.3 Investiční vztahy.....	29
2 Témata řešená v rámci dohody EVFTA	33
2.1 Zjednodušení cel a obchodu zbožím.....	34
2.2 Technické překážky	37
2.3 Obchod službami a elektronický obchod.....	39
2.4 Dočasná přítomnost fyzických osob pro obchodní účely	42
2.5 Transparentnost.....	44
2.6 Pravidla původu	45
2.7 Duševní vlastnictví	47
2.8 Veřejné zakázky.....	49
2.9 Investice.....	51
3 Případová studie společnosti Hydra a. s.	55
3.1 O společnosti Hydra a. s.	55
3.2 Překážky podnikání ve Vietnamu společnosti Hydra a. s.....	60
4 Potenciální přínosy dohody EVFTA pro firmu Hydra a. s.	62
Závěr.....	64
Seznam použité literatury.....	67

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývoj obchodní bilance obchodu zbožím mezi ČR a VN (v mld. Kč)	18
Obrázek 2: Vývoj obchodní bilance obchodu zbožím mezi ČR a světem (v mld. Kč).....	19
Obrázek 3: Struktura exportu zboží z ČR do VN v letech 2013–2018	20
Obrázek 4: Vývoj obchodní bilance obchodu službami mezi ČR a VN (v mld. Kč).....	26
Obrázek 5: Vývoj obchodní bilance obchodu službami mezi ČR a světem (v mld. Kč)....	26
Obrázek 6: Struktura exportu služeb z ČR do VN v letech 2013–2018.....	27
Obrázek 7: Vývoj obchodní bilance přímých investic mezi ČR a VN (v mld. Kč)	31
Obrázek 8: Vývoj bilance přímých investic mezi ČR a světem (v mld. Kč)	31
Obrázek 9: Model fungování společnosti Hydra a. s.....	58
Obrázek 10: Model č. 1 přesunu výrobků ze závodu 4 (VN) do závodu 2 (ČR)	59
Obrázek 11: Model č. 2 přesunu výrobků ze závodu 4 (VN) do závodu 2 (ČR)	59

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vybrané ekonomické a demografické údaje ČR a Vietnamu	16
Tabulka 2: TOP10 položek vyvážených z ČR do Vietnamu v letech 2013– 2018	21
Tabulka 3: TOP10 položek dovážených z Vietnamu do ČR v letech 2013–2018	22
Tabulka 4: Zhodnocení přínosů dohody EVFTA pro společnost Hydra a. s.	62

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie (<i>Association of Southeast Asian Nations</i>)
Co.	Společnost (<i>Company</i>)
CPI	Index vnímání korupce (<i>Corruption Perceptions Index</i>)
CZK	koruna česká
č.	číslo
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EPC	Smlouvy o energetické výkonnosti (<i>Energy Performance Contracting</i>)
EU	Evropská unie
EVFTA	Dohoda o volném obchodu EU-Vietnam (<i>EU-Vietnam Free Trade Agreement</i>)
FO	Fyzická osoba
GATS	Dohoda o obchodu službami (<i>General Agreement on Trade in Services</i>)
GI	Geografické označení (<i>Geographical Indications</i>)
GmbH	společnost s ručením omezeným (<i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung</i>)
GSP	Systém všeobecných celních preferencí (<i>Generalized System of Preferences</i>)
GTA	Obecné podmínky dohody (<i>General Terms of Agreement</i>)
HQ	Ředitelství (<i>Headquarters</i>)
HS	Harmonizovaný systém
ICT	informační a komunikační technologie
Ing.	inženýr
IT	informační technologie
Kč	koruna česká
KSV	Komunistická strana Vietnamu

Ltd.	Společnost s ručením omezeným (<i>Limited company</i>)
mil.	milion
mld.	miliarda
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
TBT	Technické překážky obchodu (<i>Technical Barriers to Trade</i>)
tis.	tisíc
TRIPS	Obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví
TUL	Technická univerzita v Liberci
USD	Americký dolar (<i>United States Dollar</i>)
VN	Vietnam
WTO	Světová obchodní organizace (<i>World Trade Organization</i>)

Seznam boxů

Box 1: Zhodnocení vztahů v oblasti obchodu se zbožím	24
Box 2: Zhodnocení vztahů v oblasti obchodu službami.....	28
Box 3: Zhodnocení vztahů v oblasti investic.....	31
Box 4: Přínosy dohody EVFTA v oblasti zjednodušení cel.....	37
Box 5: Přínosy dohody EVFTA v oblasti technických překážek.....	39
Box 6: Přínosy dohody EVFTA v oblasti obchodu službami a e-commerce.....	42
Box 7: Přínosy dohody EVFTA v oblasti dočasné přítomnosti FO	44
Box 8: Přínosy dohody EVFTA v oblasti transparentnosti	45
Box 9: Přínosy dohody EVFTA v oblasti pravidel původu.....	47
Box 10: Přínosy dohody EVFTA v oblasti duševního vlastnictví.....	49
Box 11: Přínosy dohody EVFTA v oblasti veřejných zakázek.....	51
Box 12: Přínosy dohody EVFTA v oblasti investic	54

Úvod

Bakalářská práce pojednává o potenciálních přínosech nové dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem a jejích dopadech na český trh. V tuto chvíli se jedná o nejrozsáhlejší a nejambicióznější obchodní dohodu uzavřenou mezi Evropskou unií a rozvojovou zemí. Vyjednávání dohody EVFTA skončilo již v roce 2015, k jejímu podpisu ale došlo až 30. června 2019. Nyní dohoda EVFTA čeká na ratifikaci Evropským parlamentem, vstup dohody v platnost je tedy očekáván nejdříve v roce 2020. Dohoda EVFTA přináší řadu výhod a změn. Potenciální, vstupující ale i stávající firmy na vietnamském trhu by proto měly být obezřetné a dohodu EVFTA před vstupem v platnost důkladně prostudovat, aby byly připraveny benefitovat z jejích přínosů. Jak se říká, kdo je připraven, není zaskočen.

Cílem předkládané bakalářské práce je zhodnotit potenciální přínosy Dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamem pro českou společnost Hydra a. s. V rámci plnění hlavního cíle práce byly definovány cíle dílčí, které jsou řešeny v jednotlivých kapitolách práce:

1. Zhodnocení aktuální obchodní vztahy mezi Vietnamem a Českou republikou v oblasti obchodu se zbožím, obchodu službami a vzájemných investic.
2. Rešerše klíčových kapitol nové dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamem
3. Představení společnosti Hydra a. s. a jejích investičních a obchodních aktivit ve Vietnamu, identifikace problematických oblastí.
4. Vyhodnocení potenciálních přínosů dohody EVFTA pro společnost Hydra a. s.

První část práce je zaměřena teoreticky. Jako první analyzuje aktuální vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Vietnamem v oblasti obchodu se zbožím, obchodu službami a vzájemných investic. Pro zhodnocení vzájemných vztahů ČR a Vietnamu byla u všech oblastí použita analýza formou vzájemné bilance v letech 2013–2018, která byla porovnána s bilancí České republiky se světem pro zjištění podílu vietnamského obchodu na celkovém obchodu České republiky. Obchod službami a obchod se zbožím byly dále analyzovány formou sektorové struktury českých exportů do Vietnamu a perspektivních oborů. V neposlední řadě byl obchod se zbožím analyzován také TOP10 položkami vyvážených z České republiky do Vietnamu a dovážených z Vietnamu do České republiky v letech

2013–2018. Druhá polovina teoretické části zkoumá témata nové dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem. Tuto kapitolu lze pomyslně rozdělit na dvě části. První část je zaměřena na témata dohody EVFTA, která jsou klíčová pro možné řešení problémů obchodu ve Vietnamu společnosti Hydra a. s., jíž je věnována praktická část této bakalářské práce. Mezi tato témata patří zjednodušení cel, tarifní překážky, dočasná přítomnost fyzických osob a transparentnost. Druhá polovina poté slouží pro ucelení a komplexnost témat řešených v rámci dohody EVFTA. Jedná se o pravidla původu, duševní vlastnictví, veřejné zakázky a investice.

Druhá polovina práce je zaměřena prakticky. První fáze této poloviny je případová studie, která byla zpracována formou strukturovaného rozhovoru s předsedou představenstva společnosti Hydra a. s., panem Ing. Zdeňkem Jindrákem. V úvodu této fáze je stručně charakterizována společnost Hydra a. s. včetně jejího vztahu s Vietnamem. Závěr poté znázorňuje hlavní překážky podnikání ve Vietnamu, se kterými se společnost setkala při založení podniku nebo se s nimi potýká dodnes. Na tuto kapitolu plynule navazuje poslední část bakalářské práce, kterou je vyhodnocení potenciálních přínosů dohody EVFTA pro společnost Hydra a.s. Hlavním úkolem závěrečné kapitoly je najít možné budoucí řešení pro odstranění či alespoň eliminaci překážek podnikání společnosti Hydra a. s. ve Vietnamu. Kapitola je shrnuta přehlednou tabulkou, která uvádí problém řešený společností Hydra a. s. a následné možné řešení tohoto problému. Tabulka je náležitě okomentována.

1 Aktuální obchodní a investiční vztahy mezi ČR a Vietnamem

První kapitola práce se zabývá zhodnocením aktuálních obchodních a investičních vztahů mezi Českou republikou a Vietnamem, jak v oblasti obchodu se zbožím a obchodu službami, tak v oblasti vzájemných investic. Hospodářská situace ve Vietnamu je značně odlišná od situace v České republice. Zatímco ČR se řadí mezi země s vyspělou ekonomikou, Vietnam je stále považován za rozvojovou zemi. (UN, 2019) Tato skutečnost je dále podpořena Indexem lidského rozvoje (HDI), který má za úkol zdůraznit, že samotný hospodářský růst by neměl poukazovat na vyspělost země, a že lidé a jejich schopnosti by měli být konečným kritériem pro hodnocení rozvoje dané země. Vietnam je dle HDI řazen až na 116. místo z celkového počtu 189 zemí, zatímco Česká republika se může pyšnit 27. místem. Při pohledu na obě skutečnosti je tedy patrné, že celková úroveň vyspělosti a rozvoje ve Vietnamu je oproti České republice značně nízká. (UNDP, 2018)

I ekonomická situace obou zemí je vcelku odlišná. V tomto ohledu by se dalo říci, že vietnamská ekonomika roste výrazně rychlejším tempem než česká ekonomika. Pro porovnání ekonomik jsou použity makroekonomické a demografické ukazatele, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka 1: Vybrané ekonomické a demografické údaje ČR a Vietnamu

Ukazatel	2015		2016		2017		2018	
	ČR	VN	ČR	VN	ČR	VN	ČR	VN
HDP/obyvatel (v CZK) ¹	407 619	47 976	424 824	50 441	468 921	54 431	531 015	58 999
Meziroční růst HDP/obyvatel (v %)	5,1	5,6	2,3	5,1	4,1	5,7	2,7	6,0
Míra inflace (v %)	0,3	0,9	0,7	3,2	2,5	3,5	2,2	3,5
Nezaměstnanost (v %)	5,1	1,9	4,0	1,9	2,9	1,9	2,4	1,9
Počet obyvatel (v mil.)	10,5	92,7	10,6	93,7	10,6	94,6	10,6	95,6
Meziroční tempo růstu obyvatelstva (v %)	0,2	1,0	0,2	1,0	0,3	1,0	0,3	1,0

Zdroj: (WB, 2018); vlastní zpracování

¹ Pro účely sjednocení měny v této práci byly hodnoty v USD převedeny na CZK kurzem ČNB ze dne 5. 12. 2019, USD = 23,009 CZK

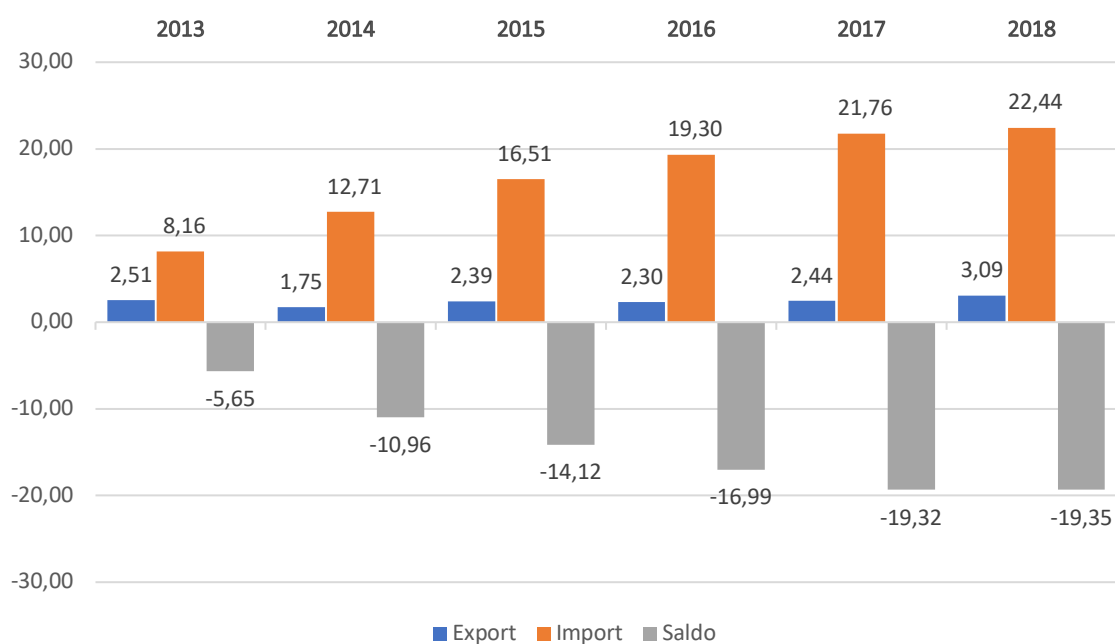
Hrubý domácí produkt na obyvatele (HDP/obyvatele) představuje peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území na jednoho obyvatele. Hodnoty HDP/obyvatele v letech 2015–2018 mají v obou případech rostoucí tendenci. Při porovnání jednotlivých let je vidět, že hodnoty HDP Vietnamu jsou značně nižší než hodnoty HDP České republiky. Je to dáno především faktem, že český trh činí necelých 11 milionů obyvatel, kdežto vietnamský téměř 96 milionů. Pokud je hodnota HDP v běžných cenách, která u obou zemí činila v roce 2018 přes 5 500 miliard Kč, porovnána s počtem obyvatel, je finální výsledek, tedy HDP/obyvatele, zcela jasný. Pro reálné porovnání situací obou zemí je ale potřeba zohlednit i další faktory. Jedním z nich je průměrné tempo růstu HDP/obyvatele, které za poslední čtyři roky ve Vietnamu činilo 5,6 %, zatímco v ČR pouze 3,6 %. Znamená to, že i přes nižší HDP/obyvatele si Vietnam v hospodaření státu počíná lépe než Česká republika.

Vietnam je díky svému výraznému růstu nazýván asijským ekonomickým tygrem. Počínaje rokem 1990 je průměrné tempo růstu vietnamské ekonomiky až 7 % ročně. Díky svému průměrnému růstu HDP/obyvatele se Vietnam řadí na druhou příčku nejrychleji se rozvíjejících zemí na světě hned po Číně. Z Vietnamu se může v horizontu příštích dvaceti let stát velmi vyspělá průmyslová země. Pokud si Vietnam i nadále udrží tento růst, může se v budoucnosti zařadit po bok asijských tygrů první generace, mezi které patří například Jižní Korea nebo Tchaj-Wan. Vietnam je ukázkovým příkladem postupné přeměny jedné z nejhudších zemí na světě na ekonomiku v kategorii zemí se středním příjmem. (Jarkulisch, 2018)

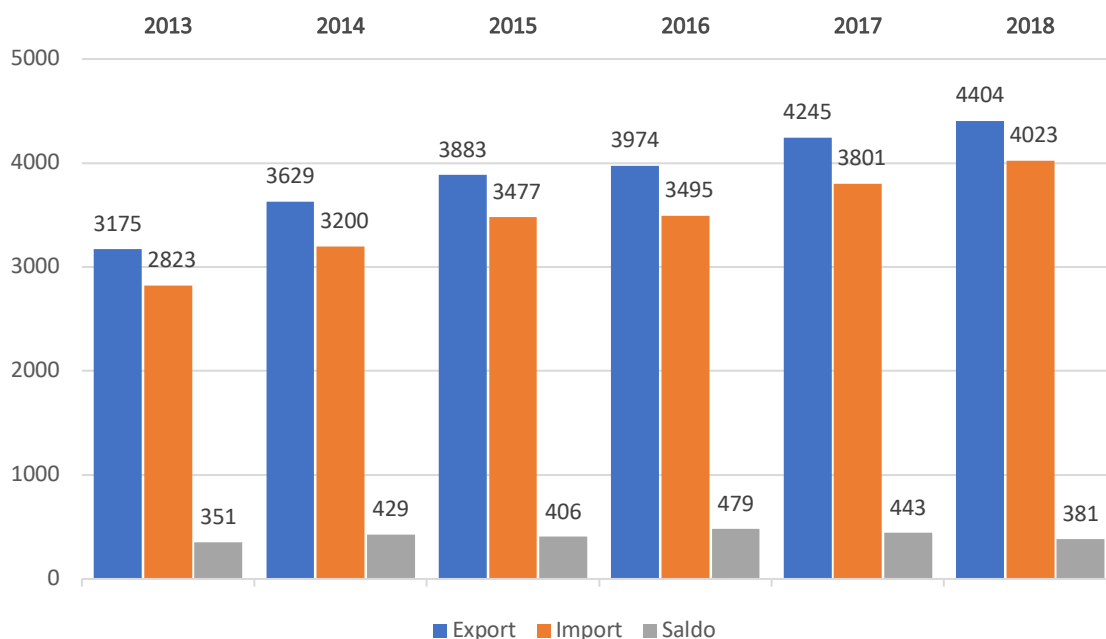
1.1 Obchod se zbožím

Hospodářské vztahy mezi Českou republikou a Vietnamem mají kořeny již v polovině 20. století. Státisíce pracujících a studujících Vietnamců v České republice jak v minulosti, tak i v dnešní době, navozují předpoklad k širší hospodářské spolupráci, která ale ani po několika letech nedosahuje svého potenciálu. Příčinou je v tomto ohledu především rozdílný vietnamský trh, který je založen na dlouhodobých vztazích partnerů a osobních kontaktech. Je velmi obtížné se ve Vietnamu prosadit bez prostředníků či vysoce postavených lidí. (MPOČR, 2019a)

Česká republika má s Vietnamem z dlouhodobého hlediska deficitní obchodní bilanci. Při pohledu zpět do roku 2018 dosáhla vzájemná obchodní výměna obrátu 25,4 mld. Kč. V té době činil vývoz z Vietnamu 22,4 mld. Kč a dovoz 3 mld. Kč. Jak znázorňuje obrázek č. 1, záporné saldo v roce 2018 dosáhlo hodnoty 19,3 mld. Kč. Importy zboží z ČR do Vietnamu každoročně rostou. Z dlouhodobého hlediska mnohonásobně převažují importy z Vietnamu nad českými exporty, což je dáno především dovozem levného zboží z Vietnamu. Deficit obchodní bilance zbožím se za posledních šest let prohloubil v průměru o více než 31 %. Zatímco exporty z ČR do VN v posledních šesti letech průměrně rostou o 7 %, importy rostou značně rychleji, a sice v průměru o 24 %. K porovnání je přiložena obchodní bilance České republiky se světem znázorněna na obrázku č. 2. Je jasné vidět, že obchodní bilance ČR se světem je dlouhodobě kladná. V případě této bilance rostou hodnoty salda v průměru o 2,5 %, importů o 7,5 % a exportů o téměř 7 % za posledních 6 let. (ČSÚ, 2018)

Obrázek 1: Vývoj obchodní bilance obchodu zbožím mezi ČR a VN (v mld. Kč)
Zdroj: (ČSÚ, 2018); vlastní zpracování

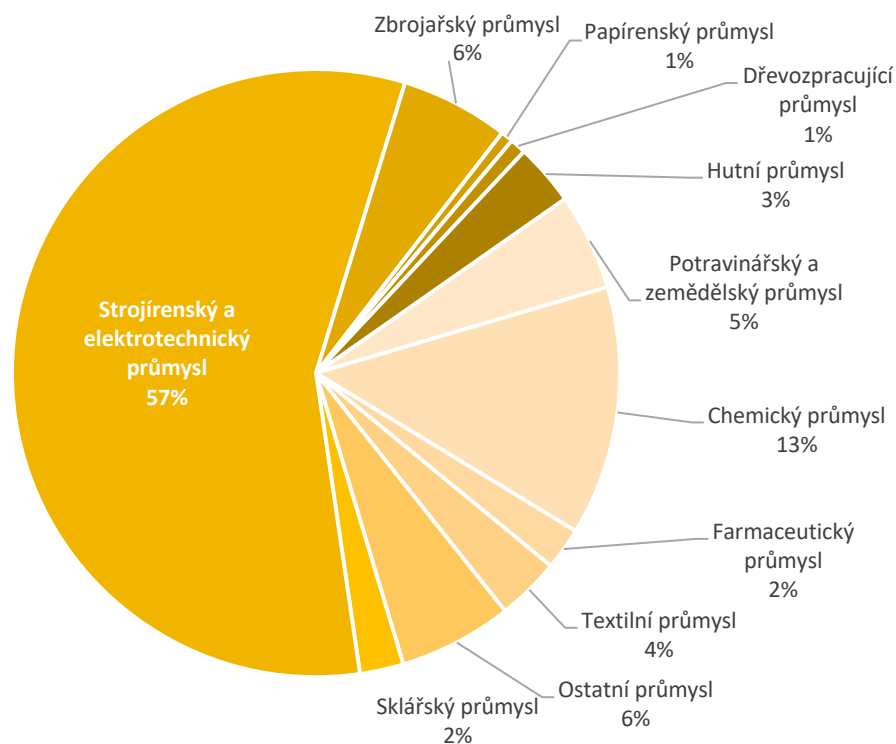

Obrázek 2: Vývoj obchodní bilance obchodu zbožím mezi ČR a světem (v mld. Kč)
Zdroj: (ČSÚ, 2018); vlastní zpracování

Jak je patrné z obrázků č. 1 a 2, Vietnam je v tuto chvíli pro Českou republiku téměř zanedbatelným obchodním partnerem z důvodu jeho malého podílu na importech a exportech ČR v porovnání s celkovými hodnotami dovozů a vývozů České republiky se světem. V průměru se Vietnam podílí na celkových importech ČR hodnotou 0,47 % a na celkových exportech pouhých 0,06 %. Netvoří tedy výraznější část dovozů a vývozů České republiky, což by se mohlo výrazně změnit vstupem v platnost dohody EVFTA, které je věnována kapitola 2 této práce.

Sektorová struktura

Obrázek č. 3 vyjadřuje strukturu exportů dle jednotlivých odvětví v letech 2013–2018. Více než polovinu exportů z České republiky do Vietnamu tvoří strojírenský a elektrotechnický průmysl. Pomyslné druhé místo zaujímá chemický průmysl, který tvoří přibližně jednu osminu celkových exportů. Mezi další významné sektory patří zbrojařský průmysl. Významné produkty těchto odvětví jsou rovněž vyobrazeny v tabulce č. 2. Zbýlých osm odvětví, mezi které patří, potravinářský, textilní či sklářský průmysl, tvoří zhruba čtvrtinu celkových exportů. Podíl těchto sektorů na celkových vývozech do Vietnamu je tedy spíše okrajový. (ČSÚ, 2018)

Obrázek 3: Struktura exportu zboží z ČR do VN v letech 2013–2018
Zdroj: (ČSÚ, 2018); vlastní zpracování

Z obrázku č. 3 je patrné, že strojírenský a elektrotechnický průmysl patří mezi dominantní sektory v českém exportu zboží. Není proto divu, že jsou hned čtyři komodity zastoupeny v TOP10 položkách vyvážených do Vietnamu v letech 2013–2018, které znázorňuje tabulka č. 2. Celkové české vývozy do Vietnamu činí v průměru téměř 15 miliard Kč. Nejvýznamnější exportní položkou jsou radiolokační a rádiové přístroje se 14,34 % podílem na celkových exportech do Vietnamu. Dalšími položkami jsou například trouby, trubky nebo hadice z plastů s 3,15 % podílem nebo rostlinná a živočišná hnojiva s 2,74 % podílem. Součet všech TOP10 položek v tabulce č. 2 čítá v průměru zhruba 6,4 miliardy Kč, což představuje 44,13 % celkového českého exportu do Vietnamu.

Tabulka 2: TOP10 položek vyvážených z ČR do Vietnamu v letech 2013–2018

Pořadí	Kód zboží	Název zboží	Průmyslové odvětví	Roční dovozy (v tis. Kč)	Podíl na vývozu z ČR do VN
1	8526	Radiolokační přístroje, radionavigační přístroje a radiové přístroje pro dálkové řízení	Elektrotechnický	2 077 589	14,34 %
2	8529	Části přístrojů vysílacích, přijímacích, televizí	Elektrotechnický	1 100 935	7,60 %
3	9304	Zbraně	Zbrojařský	581 415	4,01 %
4	8517	Telefonní přístroje	Elektrotechnický	463 058	3,20 %
5	3917	Trouby, trubky, hadice a příslušenství z plastů	Plastikářský	456 935	3,15 %
6	3101	Hnojiva živočišná a rostlinná	Chemický	397 542	2,74 %
7	4104	Kůže	Textilní	382 262	2,64 %
8	9503	Tříkolky, koloběžky, kočárky pro panenky, panenky, hračky, modely, puzzle	Spotřební	337 877	2,33 %
9	8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	Elektrotechnický	310 985	2,15 %
10	3915	Odpady, odřezky z plastů	Plastikářský	285 553	1,97 %

Zdroj: (ČSÚ, 2018); vlastní zpracování

TOP10 položek dovážených z Vietnamu do ČR v letech 2013–2018 znázorňuje tabulka č. 3. Stejně jako u tabulky č. 2 má v součtu největší podíl elektrotechnický a strojírenský průmysl. V tomto případě se jedná dokonce o pět položek. Celkové vietnamské dovozy činí v průměru necelých 100 miliard Kč. Nejvýznamnější položkou dováženou z Vietnamu do ČR jsou telefonní a vysílací přístroje mající téměř čtvrtinový podíl na celkových dovozech. Mezi další významné položky lze zařadit například textilní obuv s 8,83 % nebo části a součásti motorových vozidel s 4,11 % podílem. Součet všech TOP10 položek v tabulce č. 3 činí v průměru okolo 64 miliard Kč a reprezentuje 64,60 % celkového vietnamského exportu do České republiky. Při porovnání hodnot celkových dovozů z Vietnamu do České republiky a celkových vývozu z České republiky do Vietnamu je potvrzen deficit vzájemných obchodních vztahů z obrázku č. 1, a sice české exporty do Vietnamu značně zaostávají za vietnamskými importy do České republiky. (ČSÚ, 2018)

Tabulka 3: TOP10 položek dovážených z Vietnamu do ČR v letech 2013–2018

Pořadí	Kód zboží	Název zboží	Průmyslové odvětví	Roční dovozy (v tis. Kč)	Podíl na dovozu z VN z ČR
1	8517	Telefonní a vysílací přístroje	Elektrotechnický	23 386 387	23,59 %
2	6404	Textilní obuv	Textilní	8 755 199	8,83 %
3	6403	Obuv z usně	Textilní	7 490 826	7,55 %
4	8542	Obvody integrované elektrické	Elektrotechnický	5 174 244	5,22 %
5	8708	Části a součástí motorových vozidel	Strojírenský	4 072 590	4,11 %
6	6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	Textilní	4 068 404	4,10 %
7	8471	Stroje automatického zpracování, snímače	Strojírenský	2 985 488	3,01 %
8	8443	Stroje a přístroje pro tisk	Strojírenský	2 977 000	3,00 %
9	2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli apod.	Chemický	2 890 108	2,91 %
10	4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra atp.	Textilní	2 247 506	2,27 %

Zdroj: (ČSÚ, 2018); vlastní zpracování

Perspektivní obory pro české firmy

Jedním z perspektivních oborů pro české firmy exportující do Vietnamu je bezpochyby **zemědělský a potravinářský průmysl**. Toto odvětví zaměstnává 40 % vietnamského obyvatelstva a patří ve Vietnamu k tradičním, ale neméně důležitým odvětvím. Země vidí potenciál především v modernizaci a mechanizaci, je zde poptávka po technologiích pro zpracování cukrové třtiny a ustájení skotu a prasat, chemikáliích pro výrobu cukru či zavlažovací systémy. Poptávka po českém zboží by se mohla objevit také v oblasti mléčných výrobků, potenciál je vidět v sušeném mléku či syrovátkách. V neposlední řadě přetrvává zájem o pivovary. Ve Vietnamu lze nalézt stovky malých, ale i několik velkých pivovarů, včetně investic ze zahraničí. (Tlapa a kol., 2019)

Stejně jako zemědělství a potravinářství patří **textilní průmysl** mezi tradiční a zároveň nejdůležitější odvětví vietnamských exportérů. Mezi nejvýznamnější položky českého textilního exportu patří textilní stroje, příze a papír. Zájem o tyto položky by měl přetrvávat i do budoucna. Vietnamské podniky v textilním odvětví mají velice zastaralé stroje a technologie, je tedy potřeba je obměnit za nové, moderní. S tím souvisí i hledání nových materiálů, neboť požadavky nadcházejících obchodních dohod, jichž je Vietnam členem, rostou. V tuto chvíli je většina strojů, s nimiž se ve Vietnamu pracuje, dovezena ze sousední Číny. (Tlapa a kol., 2019)

České sklo má celosvětový věhlas a dostává se do povědomí i ve Vietnamu. V roce 2018 bylo sklo na 8. místě v českém exportu do Vietnamu, a to s celkovou hodnotou 59,8 mil. Kč. Zájem o dovoz českých sklářských technologií je především z důvodu jejich kvality, ale také se bere ohled na fakt, že je ve Vietnamu mnoho zdrojů nerostných surovin, zejména sklářských písků. I přes to, že se ve Vietnamu vyrábí mnoho druhů běžného skla, tak z důvodu nedostatku technologií a dovedností se zde nevyrábí luxusní designové sklo, což je obrovská příležitost právě pro společnosti z České republiky. (Tlapa a kol., 2019)

Výroba v oblasti **chemického průmyslu** není ve Vietnamu příliš rozvinutá, většina produktů tohoto odvětví je tedy hojně dovážena ze zahraničí, včetně České republiky. Velký potenciál nabízí také sektor agrochemie, kde je zahraničním dovozem do Vietnamu pokryto 70 % spotřeby močoviny a 100 % spotřeby fosfátů. Vládní strategie průmyslového rozvoje do roku 2025 uvádí prioritu v rozvoji základní chemie, petrochemie, výroby technických plastů a gumy. Po roce 2025 bude upřednostňován rozvoj farmaceutického průmyslu. Strategie dále počítá s rozsáhlými investicemi do vzdělání a technologií pro zavedení standardů pro znečištění vody a emise a přísnějšími opatřeními na ochranu životního prostředí v chemickém průmyslu. (Tlapa a kol., 2019)

Zdravotnický a farmaceutický průmysl představuje pro české exportéry obrovský potenciál především v oblasti farmaceutických výrobků, zdravotnických prostředků a zdravotnické techniky. Počet nemocnic ve Vietnamu neustále stoupá kvůli rychlému populačnímu růstu, s tím souvisí i velká poptávka po lécích, která je na vietnamském trhu dlouhodobě nenasycená. Vietnamská produkce léků pokryje pouze 50 % spotřeby ve zdravotnictví, a výroba vyspělé zdravotnické techniky je navíc teprve v začátcích. Značnou obchodní příležitost pro české firmy představují také dodávky zdravotnických informačních systémů, transfer technologií, anebo vzdělávací a školicí programy pro různé úrovně vietnamského zdravotnictví. (Tlapa a kol., 2019)

Elektrotechnický průmysl je viděn z vietnamské strany jako velice důležitý obor, v souvislosti s plánovaným hospodářským růstem jsou rozvíjeny progresivní obory jako právě elektrotechnika. V tuto chvíli již existuje poptávka po pecích na výrobu křemíkových materiálů, stále roste požadavek na vyspělé technologie ve výzkumu a vývoji. Země přijala opatření k dovozu těchto komodit za zvýhodněných podmínek. Tento obor má význam především v aktivitách nadnárodních společností, které působí v obou zemích a dodávky se

uskutečňují mezi svými výrobkami v České republice a Vietnamu. S elektrotechnickým průmyslem úzce souvisí průmysl strojírenský, ve kterém je viděn minimálně stejně velký potenciál jako u elektrotechniky. Vietnamské státní podniky plánují obměnu zastaralé strojní základny za novější technologie. (Tlapa a kol., 2019)

Ve Vietnamu v posledních několika letech dochází k rapidnímu rozvoji **automobilového průmyslu**. Za rok 2018 se ve Vietnamu prodalo až 276 tis. automobilových dopravních prostředků, mezi které se řadí osobní, nákladní vozy a autobusy. Předpokládá se, že tento nárůst prodeje bude pokračovat i v příštích letech. Zde je příležitost nejen pro české výrobce automobilů, ale také pro subdodavatele a výrobce automobilových součástí a komponentů. Aktuálně je ovšem na osobní vozy uvalena vysoká spotřební daň a vysoké celní zatížení, to neumožňuje větší expanzi evropských výrobců automobilů ve Vietnamu. (Tlapa a kol., 2019)

Box 1: Zhodnocení vztahů v oblasti obchodu se zbožím

Z analýzy obchodních vztahů se zbožím v letech 2013–2018 byly vyhodnoceny následující závěry:

- Již několik let je **obchodní bilance mezi ČR a VN deficitní**, což znamená, že vietnamské importy převažují nad českými exporty.
- **Dovozy z Vietnamu** rostou průměrným tempem **24 %**, zatímco **vývozy z České republiky** rostou značně pomaleji, a sice průměrným tempem pouhých **7 %**. **Záporné saldo** obchodní bilance se prohlubuje v průměru o **31 %**.
- **Obchodní bilance mezi Českou republikou a světem** je naopak **dlouhodobě kladná**. **Vietnamský obchod** je v této bilanci téměř **zanedbatelný**. Na **exportech ČR do světa** se vietnamský obchod podílí pouhými **0,47 %**, na **importezech** dokonce pouhými **0,06 %**.
- **Nejvlivnějším sektorem** v oblasti obchodu se zbožím je **elektrotechnický a strojírenský průmysl**, který tvoří až **57 %** veškerých exportů do Vietnamu. Tento závěr podporují i data v tabulkách č. 2 a 3, která dokazují, že **nejvýznamnější položkou českého exportu**, tedy **radiolokační a radiové přístroje** s podílem na celkových exportech **14,34 %** a **nejvýznamnější položkou českého importu**, tedy **telefonní a vysílací přístroje** s podílem na celkových importezech **23,59 %**, jsou obě klasifikovány jako elektrotechnický a strojírenský průmysl.

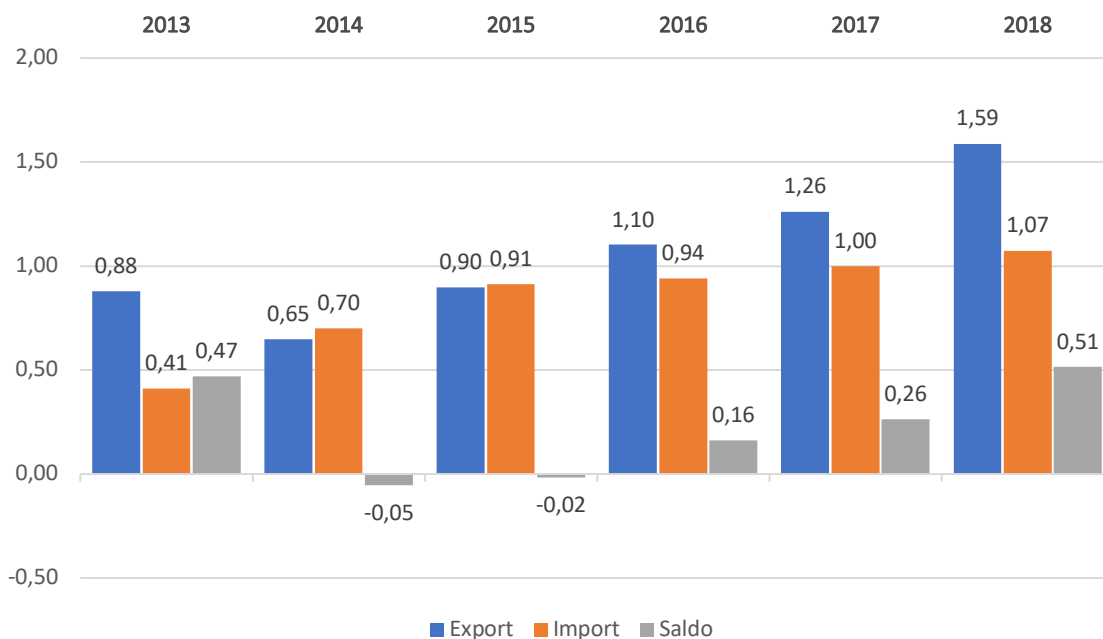
- Mezi **nejperspektivnější obory** pro české společnosti ve Vietnamu lze zařadit především **zemědělský a potravinářský průmysl**, který zaměstnává 40 % vietnamského obyvatelstva a patří k tradičním vietnamským odvětvím. Díky rychlému rozvoji země a neustálému nárůstu počtu obyvatel je jedním z perspektivních oborů také **automobilový průmysl**, do kterého spadají jak osobní automobily, tak i nákladní automobily a autobusy. Vietnamské **zdravotnictví** je silně závislé na zahraničním obchodu. Země dokáže vyrobit pouze 50 % toho, co potřebuje pro nasycení svého trhu. V tomto ohledu se pro české exportéry jedná o příležitost v oblasti farmaceutických výrobků, zdravotnických pomůcek, a především zdravotnické vyspělé techniky.

1.2 Obchod službami

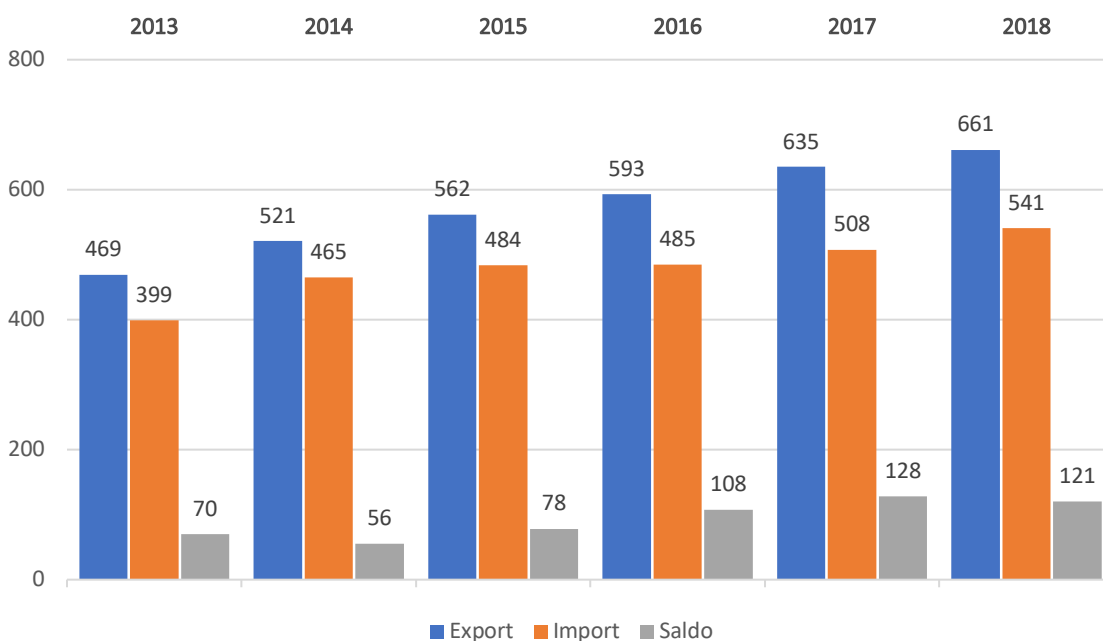
V obchodu službami v letech 2013–2018 vykazuje Česká republika s Vietnamem kladnou obchodní bilanci. Jak lze vidět na obrázku č. 4, do Vietnamu byly z České republiky exportovány služby v průměrné hodnotě 1,06 mld. Kč a zaznamenávají průměrný roční nárůst o 15 %. Naopak dovoz vietnamských služeb do ČR činil v průměru 0,84 mld. Kč s průměrným ročním nárůstem o 23,5 %. V letech 2014 a 2015 došlo k mírnému schodku. Od té doby jsou však české vývozy opět výrazně vyšší než vietnamské dovozy. Zatímco české exporty rostou od roku 2014 zhruba o 0,20 mld. Kč ročně, vietnamské dovozy se z částky 0,41 mld. Kč v roce 2014 dostaly na částku 1,07 mld. Kč za rok 2018, vzrostly tedy téměř o trojnásobek. Poslední tři roky si Česká republika drží kladnou bilanci, která v roce 2018 činila 0,51 mld. Kč. (ČNB, 2018a)

Pro porovnání je přiložen graf v kontextu obchodní bilance ČR se světem v období od roku 2013 do roku 2018. Z obrázku č. 5 je patrné, že jak příjmy, tak i výdaje od roku 2013 stále rostou. Dobrou zprávou pro českou ekonomiku je, že exporty převažují nad importy a obchodní bilance se stále zvyšuje, vyjma roků 2014 a 2018, kdy došlo k mírnému poklesu kladné bilance. Vývozy z ČR každoročně činí zhruba 573 mld. Kč a meziročně rostou o zhruba 30 mld. Kč, tedy o více než 7 %. Neustálý růst ovšem zaznamenávají importy služeb do světa, jejichž průměrná hodnota každoročně činí 480 mld. Kč, což reprezentuje průměrný roční nárůst o zhruba 6,5 %. Kladná bilance s hodnotou 70 mld. Kč v roce 2013 vyústila v

hodnotu 121 mld. Kč v roce 2018. Stejně jako u bilance obchodu zbožím, i zde je patrné, že obchodní bilance obchodu službami ČR s Vietnamem tvoří velmi malé a zanedbatelné procento na celkové obchodní bilanci obchodu službami ČR s celým světem. Vietnam se na celkových exportech České republiky podílí v průměru 0,19 % a na celkových importech hodnotou 0,17 %. (ČNB, 2018a)

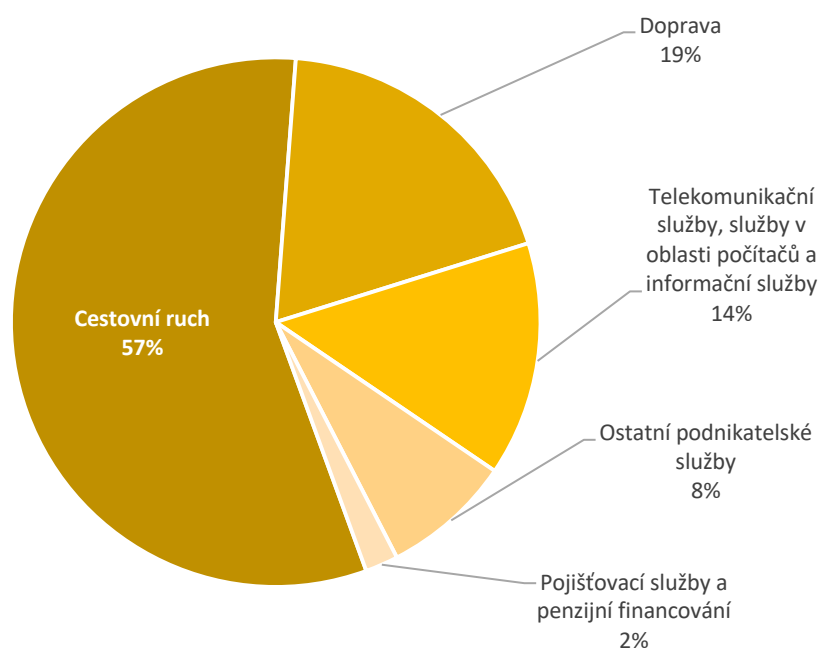

Obrázek 4: Vývoj obchodní bilance obchodu službami mezi ČR a VN (v mld. Kč)
Zdroj: (ČNB, 2018a); vlastní zpracování

Obrázek 5: Vývoj obchodní bilance obchodu službami mezi ČR a světem (v mld. Kč)
Zdroj: (ČNB, 2018a); vlastní zpracování

Při bližším pohledu na obrázek č. 6, který popisuje strukturu exportu služeb z ČR do Vietnamu v letech 2013–2018, lze vyčíst, že nejvyšší procento na výši exportu má cestovní ruch, díky kterému v posledních několika letech dochází k obrovskému nárůstu turistů. Cestovní ruch tedy zaujímá většinový podíl na exportu služeb do VN, konkrétně 57 %. Na druhém místě jsou s obrovským rozvojem infrastruktury ve Vietnamu dopravní služby, které tvoří 19 % celkového exportu služeb do VN. Rozkvět zaznamenává i oblast IT a ICT služeb. Díky němu má tento segment na exportu služeb do VN podíl až 14 %. V neposlední řadě se na českém exportu služeb do Vietnamu podílí pojišťovací služby, a to ve výši 2 % a dále s podílem 8 % ostatní podnikatelské služby. (ČNB, 2018a)

Obrázek 6: Struktura exportu služeb z ČR do VN v letech 2013–2018
Zdroj: (ČNB, 2018); vlastní zpracování

Příležitost pro české společnosti je viděna ve velkém množství **technických a inženýrských služeb** poskytovaných ve spojení s realizací velkých energetických komplexů. České společnosti nebudou v pozici EPC či dodavatelů technologií, ale budou vietnamským partnerům navrhnout technická a inženýrská řešení. V posledních letech je zaznamenán narůstající zájem o **finanční a bankovní služby**, ve kterých již úspěšně české společnosti operují. Příležitosti se dále nabízejí v oblasti **e-commerce a digitální ekonomiky**. Svůj potenciál pro uplatnění českých společností skýtá také oblast **ICT služeb a softwaru**. Jedná se o jeden z nejperspektivnějších oborů pro vietnamsko-český obchod, proto mu bude věnován následující odstavec. (Tlapa a kol., 2019)

Jedním z prudce rostoucích odvětví a zároveň jedním z klíčových segmentů v oblasti služeb je momentálně ve Vietnamu sektor informačních technologií, jehož rozvoj je pro vietnamskou vládu prioritní. Veškeré sektory ICT jsou pokryty systémem vládních politik a strategií. V tomto segmentu je opět obrovské množství možností a příležitostí pro české společnosti, například rozvoj v oblasti e-governmentu nebo dalších oblastech, které jsou definovány Národním programem pro rozvoj IT aplikací ve státní správě do roku 2020. Poptávka po službách českých společností v oblasti ICT ve Vietnamu roste, stejně jako zájem českých společností o pronikání na vietnamský trh. Pozornost budí především různé aplikace v oblasti energetiky nebo vojenství. V posledních několika letech vzrůstá i poptávka po českých technologiích z oblasti kybernetické bezpečnosti. (Tlapa a kol., 2019)

Box 2: Zhodnocení vztahů v oblasti obchodu službami

Z analýzy obchodních vztahů službami v letech 2013–2018 byly vyhodnoceny následující závěry:

- **Obchodní bilance v mezi ČR a Vietnamem** je na rozdíl od bilance obchodu se zbožím **kladná**, což znamená, že české exporty převažují nad vietnamskými importy.
- **České vývozy** rostou průměrným tempem **23,5 %**, kdežto **vietnamské dovozy** rostou pomaleji, a to průměrným tempem **15 %**.
- **Obchodní bilance mezi ČR a světem** je opět **dlouhodobě kladná**. **Obchod s Vietnamem** je v této bilanci stejně jako u bilance obchodu se zbožím téměř **zanedbatelný**. Vietnam se na **českých exportech do světa** podílí **0,19 %**, na **importezech** poté **0,17 %**.
- **Nejvlivnějším sektorem** v oblasti obchodu službami je **cestovní ruch**, který tvoří **více než polovinu celkových exportů ČR do Vietnamu**. Zbylou část tvoří čtyři sektory, konkrétně doprava, telekomunikační a IT služby, pojišťovací služby a ostatní služby.
- Mezi **nejperspektivnější obory v oblasti služeb** patří především **ICT služby**, jejichž rozvoj je momentálně prioritou pro vietnamskou vládu. Příležitost českým firmám se naskytuje například v e-governmentu nebo aplikace v oblasti energetiky a vojenství. Další příležitosti poskytují oblasti jako **technické a inženýrské služby, e-commerce a digitální ekonomika nebo finanční a bankovní služby**.

1.3 Investiční vztahy

Přímá zahraniční investice je investice odrážející záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) k získání trvalé účasti v subjektu (podnik přímé investice), jež spadá jako rezident do jiné ekonomiky než ekonomika přímého investora. Tato trvalá účast znamená existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a také významný vliv na řízení podniku. (ČNB, 2017)

Přímá zahraniční investice = základní kapitál + reinvestovaný zisk + ostatní kapitál,
příčemž:

- Za základní kapitál se považuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti.
- Reinvestovaným ziskem se rozumí podíl přímého investora na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.
- Mezi ostatní kapitál se řadí přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.

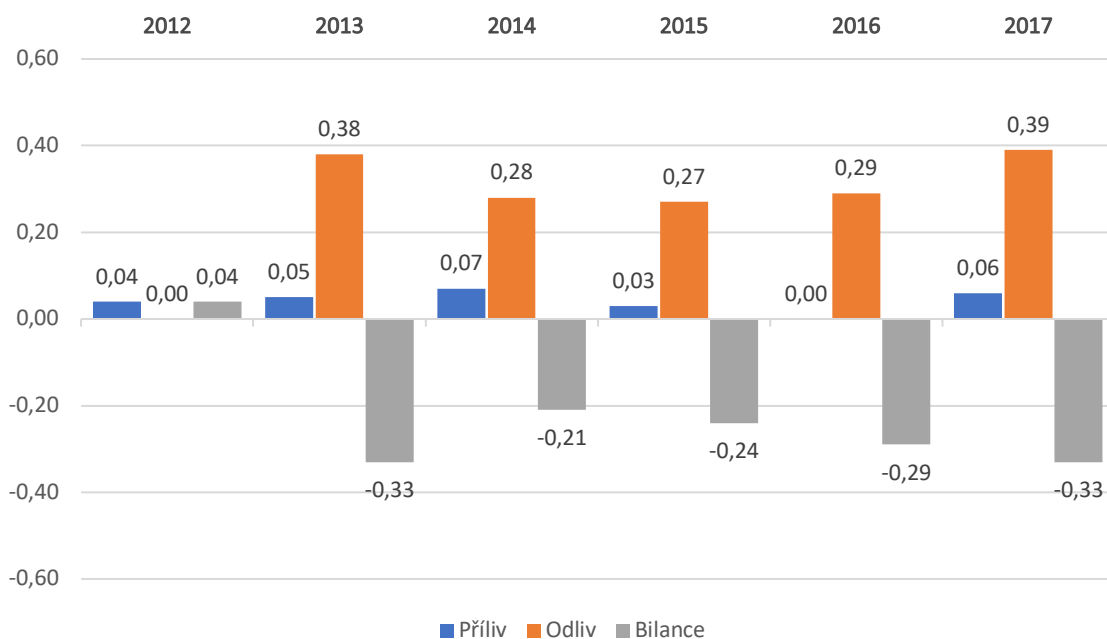
Doposud investovaly české společnosti do 34 vietnamských projektů v hodnotě až 2 071 mil. Kč. Největším českým investorem je velmi známá PPF Petra Kellnera, která ve Vietnamu investovala do oblasti bankovníctví a v průběhu posledních několika let si vydobyla vedoucí postavení v sektoru spotřebitelských úvěrů. Dalším důležitým investorem je společnost Elmich Group, která ve Vietnamu v roce 2015 otevřela závod na výrobu kuchyňských potřeb v provincii Ha Nam a hodnota její investice byla 414 mil. Kč. Třetím největším investorem je společnost Hydra a. s., která je předmětem této bakalářské práce. Ta ve Vietnamu investovala celkem 161 mil. Kč v provincii Quang Nam. Další z oblastí se slibnou budoucností je cestovní ruch. Největší investicí v tomto sektoru je výstavba pětihvězdičkového hotelu The Anam Resort společností East Sea Travel v přímořském letovisku Nha Trang. (MPOČR, 2019b)

Najde se ale i velké množství méně úspěšných investičních projektů, mezi které se řadí například investice firmy Trade BGM do závodu na plavení kaolínu QBBK v provincii Quang Binh. Na společnost byla uvalena insolvence, a proto její závod momentálně spravuje

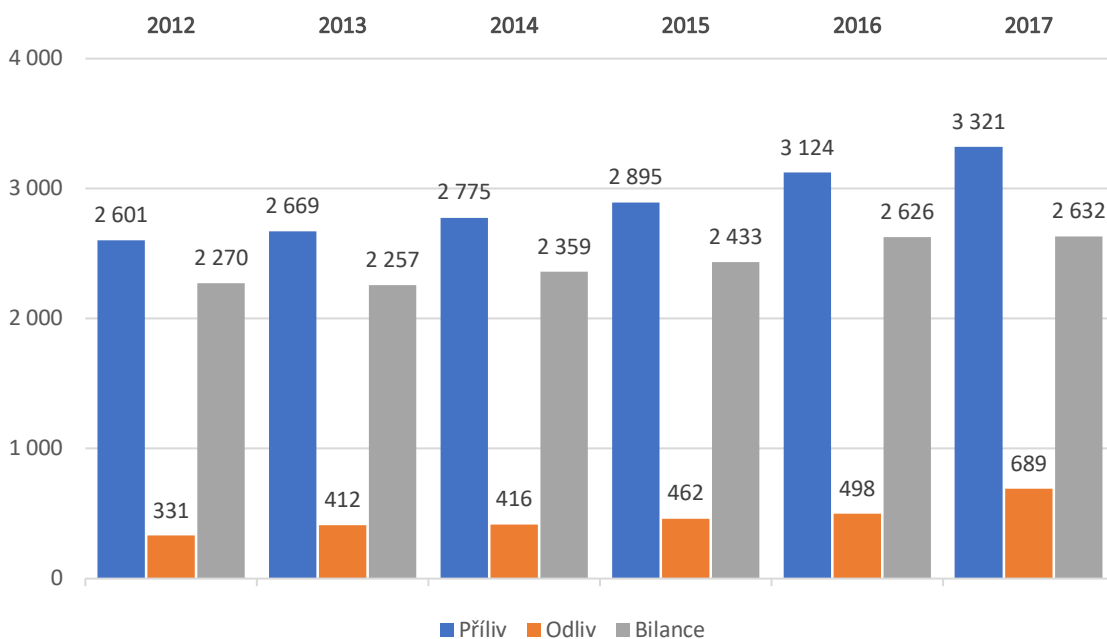
český insolvenční správce. S problémy se zde potýká i firma Sezako Přerov se svým kamenolomem, který je několik let mimo provoz z důvodu probíhajících sporů s vietnamským společníkem a místními orgány. (MPOČR, 2019b)

Obrázek č. 7 znázorňuje vývoj obchodní bilance přímých investic mezi ČR a Vietnamem v období od roku 2012 do roku 2017. V roce 2014 nedošlo k žádným přímým investicím z ČR do VN, pouze opačným směrem přišly investice ve výši 40 mil. Kč, a tím došlo ke kladné bilanci ve stejné výši. V roce 2013 začala ČR investovat do Vietnamu a to celkem 380 mil. Kč. Investice z Vietnamu do ČR se zvýšily pouze na 50 mil. Kč, celková obchodní bilance byla tedy záporná ve výši 330 mil. Kč. V roce 2014 došlo k poklesu této pasivní bilance na 210 mil. Kč s odlivem investic v hodnotě 280 mil. Kč a přílivem pouhých 70 mil. Kč. V letech 2015 a 2016 došlo k postupnému snížení přílivu investic až na hodnotu 400 tis. Kč. Tím se záporná obchodní bilance vyšplhala z 240 mil. Kč na 290 mil. Kč. Rok 2017 zaznamenal značný růst jak na straně přílivu investic, tak i odlivu. Příliv investic v hodnotě 60 mil. Kč a jejich odliv do Vietnamu ve výši 390 mil. měly za následek vytvoření záporné obchodní bilance v celkové hodnotě 330 mil. Kč. Příliv investic z Vietnamu průměrně meziročně klesá o téměř 19 %, naopak odliv českých investic do VN průměrně roste o 2,5 %. Deficit je dán především faktem, že české společnosti dlouhodobě investují ve Vietnamu mnohem více než vietnamské společnosti v ČR. Jak je zmíněno výše, mezi největší české investory ve Vietnamu patří PPF, Elmich Group a Hydra a. s. Z hodnot v obrázku je patrné, že ČR je ve Vietnamu v postavení čistého investora. (ČNB, 2018b)

Pro porovnání bilance v oblasti přímých investic mezi ČR a VN je přiložen obrázek č. 8, který vyobrazuje vývoj bilance přímých investic v kontextu ČR se světem od roku 2012 do roku 2017. Z obrázku je patrné, že příliv i odliv investic mezi ČR a světem neustále roste. Na rozdíl od bilance mezi ČR a Vietnamem je bilance mezi ČR a světem stále kladná. Příliv investic do ČR v roce 2012 byl ve výši 2 600 mld. Kč a vyšplhal se až na 3 300 mld. Kč za rok 2017. Odliv investic z České republiky do světa také kontinuálně roste. Z hodnoty 331 mld. Kč vzrostl až na 689 mld. Kč za rok 2017, kde kladná bilance dosáhla svého maxima, a to 2 632 mld. Kč. Přímé investice českých společností ve Vietnamu tvoří velmi malé procento v porovnání přímých investic českých společností v celém světě. Odliv českých investic do světa roste v průměru každý rok o 16,5 %, příliv těchto investic ze zahraničí do ČR roste o 5 %. Kladná bilance průměrně roste o více než 3 %. V tomto případě je ČR v postavení čistého příjemce investic ze světa než investora. (ČNB, 2018b)

Obrázek 7: Vývoj obchodní bilance přímých investic mezi ČR a VN (v mld. Kč)
Zdroj: (ČNB, 2018b); vlastní zpracování

Obrázek 8: Vývoj bilance přímých investic mezi ČR a světem (v mld. Kč)
Zdroj: (ČNB, 2018b); vlastní zpracování

Box 3: Zhodnocení vztahů v oblasti investic

Z analýzy investičních vztahů v letech 2013–2018 byly vyhodnoceny následující závěry:

- **Bilance přímých investic mezi ČR a VN je deficitní**, což znamená, že převažují investice českých subjektů do Vietnamu.

- **Investice z Vietnamu** klesají průměrným tempem **19 %**, zatímco **investice z České republiky** rostou průměrným tempem **2,5 %**. **Záporné saldo** se neustále prohlubuje.
- **Bilance přímých investic** mezi **Českou republikou a světem** je naopak **dlouhodobě kladná**. **Vietnamský obchod** je v této bilanci téměř **zanedbatelný**. V odlivu českých investic do světa tvoří Vietnam **0,05 %**, na přílivu investic pouhých **0,0014 %**.
- Mezi **nejvýznamnější investice** ČR ve Vietnamu lze zařadit společnost PPF Petra Kellnera, která ve Vietnamu investovala do oblasti bankovníctví a upevnila svoji pozici vedoucího postavení v sektoru spotřebitelských služeb, dále společnost Elmich Group a její investici v hodnotě 414 mil. Kč na výstavbu závodu pro výrobu kuchyňských potřeb. V neposlední řadě společnost Hydra a. s. a její investice v celkové hodnotě 161 mil. Kč na výstavbu závodu pro výrobu kondenzátorů.

2 Témata řešená v rámci dohody EVFTA

Tato kapitola popisuje klíčová témata nové dohody mezi EU a Vietnamem, která má vzejít v platnost v roce 2020 po ratifikaci Evropským parlamentem. Evropská unie se v roce 2009 pokusila o uzavření dohody s uskupením ASEAN, kterého je právě Vietnam součástí. Pokus o sblížení nedopadl ale příliš dobře a vyjednávání byla po osmnácti měsících přerušena. Důvodem byla především různorodost států. Členy sdružení ASEAN jsou totiž bohaté státy jako Singapur a Brunej, nejhudší státy světa jako Laos nebo Kambodža, ale i rostoucí velmoc, jakou se může stát Indonésie. Země se výrazně liší strukturou svých ekonomik a tím pádem i svými prioritami. Evropská unie se tedy rozhodla vydat jinou cestou a zaměřila se na uzavření dohod s jednotlivými členy sdružení zvlášť. Vyjednávání dohody o volném obchodu s Vietnamem započalo v roce 2012 a bylo ukončeno v roce 2015. Text dohody byl uveřejněn 1. února 2016 a 30. června 2019 došlo k jejímu podpisu. Společně s dohodou EVFTA byla podepsána i dohoda o ochraně investic, která vzejde v platnost pravděpodobně nejdříve za dva roky kvůli schvalování národními parlamenty jednotlivých zemí. Tato dohoda by mohla být branou do šestisetmilionového trhu, kterým ASEAN je. Předpokladem pro potenciální úspěch je fakt, že ASEAN je třetí největší obchodní partner EU a EU je dokonce již druhý největší obchodní partner sdružení ASEAN. EU má v tomto ohledu i nadále jasně vytyčený cíl, a tím je velká dohoda s celou organizací. (Jarkulisch, 2019) (Pavlíček, 2017)

Česká republika je od roku 2004 právoplatným členem Evropské unie, a tudíž i součástí společné obchodní politiky EU. Znamená to, že veškeré smlouvy a dohody uzavřené Evropskou unií se vztahují na všechny členské státy včetně České republiky, která by samostatně neměla šanci dosáhnout takové komplexní dohody jakou EVFTA je. Jedná se zatím o nejrozsáhlejší a nejambicióznější obchodní dohodu uzavřenou mezi EU a rozvojovou zemí. (Jarkulisch, 2019)

Po vstupu dohody v platnost dojde k odstranění až 99 % veškerých cel, z toho 65 % cel bude odstraněno dnem vstupu dohody v platnost. Dohoda usnadní přístup na trh služeb, otevře trh s veřejnými zakázkami a eliminuje netarifní překážky obchodu například vzájemným uznáváním licencí. V neposlední řadě dojde k ochraně označení tradičních českých výrobků jako Žatecký chmel, České pivo nebo Českobudějovické pivo. (MPOČR, 2019c)

Dohoda o ochraně investic obsahuje moderní pravidla pro ochranu investic. Dosavadní arbitrážní řešení sporů bude nahrazeno systémem Investičního soudu (Investment Court System). Dohoda slibuje vyšší ochranu investorům, zajišťuje možnost regulace ve veřejném zájmu, zintenzivňuje transparentnost a zabraňuje vzniku střetu zájmů. Stávající česko-vietnamská dohoda o ochraně investic bude nahrazena v den vstupu dohody v platnost novou Dohodou o ochraně investic v rámci dohody EVFTA. (MPOČR, 2019c)

Dohoda EVFTA by mohla přinést české ekonomice značné výhody. Jednou z nich jsou úspory v oblasti celního zatížení. V případě dovozních cel při vývozu z ČR do Vietnamu lze očekávat úspory zhruba 4,2 miliony Kč ihned při vstupu dohody v platnost a po šestnácti letech lze očekávat přes 97 milionů Kč. U dovozních cel při dovozu z Vietnamu do ČR jsou predikovány úspory až stovek milionů, konkrétně 253,5 milionů Kč při vstupu dohody v platnost a okolo 475 milionů Kč po šestnácti letech. Dalším kladným dopadem by mohl být nárůst českých vývozu a dovozu o čtrnáct setin procenta po šestnácti letech od vstupu dohody EVFTA v platnost. Největší exportní potenciál je vidět ve sklářském průmyslu, kde je očekáván nárůst přes 200 % po skončení všech přechodných období a největší importní potenciál by měl představovat textilní průmysl s nárůstem okolo 80 %. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Dopady dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem nebudou ale pouze pozitivní. Dohoda by mohla ovlivnit český hrubý domácí produkt, a to poklesem o 0,015 %. V celkové hodnotě HDP by se ale nemělo jednat o závratnou částku. Dalším negativem by se mohl zdát pokles produkce českého textilu, který je odhadován na téměř 0,4 % po skončení všech přechodných období. Dovozy a vývozy by mohly být ovlivněny i nepříznivě ve prospěch české strany, a to konkrétně v oblasti služeb ICT. Po šestnácti letech od vstupu dohody EVFTA v platnost je očekáván mírný pokles exportů z České republiky do Vietnamu o zhruba 0,7 %. U importů z Vietnamu do České republiky by měl být pokles značně větší, a sice okolo 15 %. (Kocourek, Šimanová, 2017)

2.1 Zjednodušení cel a obchodu zbožím

Dohoda EVFTA odstraňuje cla na veškeré zboží. Větší část cel bude odstraněna v okamžiku vstupu dohody v platnost, druhá část bude odstraňována postupně po třech, pěti, sedmi,

deseti a více letech. Cla na zboží jsou již v tuto chvíli velmi nízká. Cla na importy z Vietnamu tvoří dle jednotného celního sazebníku EU zhruba 4,96 % hodnoty vietnamského zboží dováženého do ČR, kdežto vietnamská cla na zboží z ČR tvoří v průměru 5,91 % hodnoty dovážených českých výrobků. (Kocourek, Šimanová, 2017)

U českých importérů vietnamského zboží lze očekávat úspory ve výši až 253,5 mil. Kč především díky odstranění cel, a to už v roce vstupu dohody EVFTA v platnost. Po skončení všech přechodných období, tedy po 16 letech vstupu dohody v platnost, jsou očekávány úspory ve výši 478 mil. Kč. Vietnamští dovozci českého zboží mohou očekávat úspory na clech ve výši zhruba 4,2 mil Kč po vstupu dohody EVFTA v platnost. Po uplynutí všech přechodných období se tato částka vyšplhá až hodnotu 97,4 mil. Kč. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Lepší a jednodušší přístup na trh je jedním z klíčových cílů obchodních dohod. Obsahem dohody EVFTA je především úplné odstranění téměř všech sazeb. Výjimku tvoří pouze položky, na které se vztahují bezcelní kvóty. Již dnem vstupu dohody EVFTA v platnost bude až 65 % vývozu z EU do Vietnamu osvobozeno od cla. Zbývající produkty, až na několik výjimek, budou postupně liberalizovány do 10 let. Na druhé straně EU liberalizuje až 71 % svých dovozů z Vietnamu již dnem vstupu dohody v platnost. Ze zbývajících produktů bude 99 % z nich osvobozeno od cla do sedmi let po vstupu dohody v platnost. (EU, 2019)

Cla budou zrušena během několika přechodných období, v případě vietnamského zboží maximálně do 7 let a v případě evropského zboží do 10 let. To vše především z důvodu, aby se domácí výrobci stihli přizpůsobit změnám vyplývajícím z dohody EVFTA. Z těchto opatření budou těžit obě strany, spotřebitelé díky snížení cen na výrobcích a vývozci z hlediska posílení konkurenceschopnosti. (EU, 2019)

Cílem ustanovení o usnadnění cel a obchodu je řešení problémů netarifního typu s cílem usnadnit obchod, aniž by došlo k poškození efektivních celních kontrol. Kapitola 5 pojednává o modernizaci a zjednodušení celních pravidel, požadavků, formalit a postupů týkajících se dovozu, vývozu a tranzitu. Obchodní dohoda mimo jiné podporuje (EU, 2019):

- výměnu informací týkajících se celních požadavků (legislativa, implementace a celní postupy),
- dodržování celních požadavků a postupů k mezinárodním normám, zejména k modernizaci a zjednodušení celních režimů EU podle Kjótské úmluvy Světové celní organizace.
- zajištění transparentnosti všech celních požadavků,
- závazek k dalšímu zjednodušování a standardizaci dat, tedy k elektronickému zasílání informací o zásilce, zpracování zásilek před příjezdem, jednomu dokumentu či elektronickému ekvivalentu, posouzení rizik a selektivní inspekci a uvedení celní hodnoty zásilky,
- zvýšení pravomocí celních orgánů při kontrolách zboží porušujícího práva duševního vlastnictví.

Na základě dohody bude zřízen specializovaný Výbor pro celní záležitosti, který bude řešit problémy mezi EU a Vietnamem. Dohoda také obsahuje Protokol o vzájemné správní pomoci v celních záležitostech, který zajistí správné uplatnění celních předpisů a zabrání jejich porušování. (EU, 2019)

Box 4: Přínosy dohody EVFTA v oblasti zjednodušení cel

Dohoda EVFTA odstraňuje cla na veškeré zboží. Větší část cel bude odstraněna v okamžiku vstupu dohody v platnost, druhá část bude postupně odstraňována po tří, pěti, sedmi, deseti a více letech.

- Cla na zboží jsou už v tuto chvíli velmi nízká. Cla na importy z Vietnamu tvoří dle jednotného celního sazebníku EU zhruba 4,96 % hodnoty vietnamského zboží dováženého do ČR. Naopak cla na zboží z ČR tvoří v průměru 5,91 % hodnoty dovážených českých výrobků.
- Očekávají se úspory českých importérů vietnamského zboží ve výši až 253,5 mil. Kč, především díky odstranění cel, a to dnem vstupu dohody v platnost. Po skončení všech přechodných období se tyto úspory vyšplhají až na částku 478 mil. Kč. Vietnamští dovozci českého zboží mohou očekávat úspory na clech ve výši zhruba 4,2 mil. Kč po vstupu dohody v platnost, po uplynutí všech přechodných období by tato částka měla dosáhnout hodnoty 97,4 mil. Kč.
- Dnem vstupu dohody EVFTA v platnost bude až 65 % vývozu z EU do Vietnamu osvobozeno od cla. Zbývající produkty budou postupně liberalizovány do 10 let. EU liberalizuje až 71 % svých dovozů, a to už dnem vstupu dohody v platnost. Z ostatních produktů bude 99 % osvobozeno od cla do sedmi let po vstupu dohody EVFTA v platnost.
- Mimo snižování cel a otevírání se trhům bude zjednodušení obchodu rozhodující součástí přeshraničního obchodu. Bude se jednat především o opatření, která zjednodušují a modernizují celní a jiné dovozní a vývozní postupy a požadavky.

2.2 Technické překážky

Otevřený a spravedlivý mezinárodní obchodní systém je jedním ze základů evropské konkurenceschopnosti. Řešení překážek vývozu EU do jiných zemí představuje velký potenciál ke zlepšení konkurenčního postavení výrobních odvětví. EU důsledně odstranila tyto překážky ve své vlastní ekonomice a nyní má jeden z nejotevřenějších trhů na světě. (EU, 2019)

Cílem kapitoly o technických překážkách obchodu je usnadnit a zvýšit bilaterální obchod se zbožím pomocí předcházení, identifikace a odstranění zbytečných překážek obchodu v rámci Dohody WTO/TBT a posílení spolupráce mezi stranami. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Kapitola o technických překážkách obchodu (TBT) zahrnuje povinné technické předpisy a normy, které definují daný produkt. Mezi tyto normy patří tvar, velikost, design, označování, balení, funkčnost nebo výkon. Kapitola se rovněž zabývá specifickými postupy používanými ke kontrole a následnému prokazování splnění daných požadavků. Tyto takzvané „postupy posuzování shody“ mohou zahrnovat například testování výrobků nebo inspekční a certifikační činnosti. (EU, 2019)

Technické požadavky obvykle zavádějí vládní orgány se zaměřením na určitý cíl, například na ochranu lidského zdraví a bezpečnosti, ochranu životního prostředí nebo ochranu spotřebitelů před klamavými praktikami. V některých případech jsou však restriktivnější, než je nezbytné k ochraně určitého cíle a stávají se tak překážkami obchodu. Přizpůsobení produktů a výrobních procesů tak, aby vyhovovaly různým požadavkům na vývozních trzích, stejně jako dokazování a dodržování těchto požadavků, zvyšuje náklady na produkt a zvyšuje čas uvedení na trh. Může také značně poškodit konkurenceschopnost exportérů zejména malých a středních podniků. (EU, 2019)

Technické překážky obchodu lze najít ve všech hospodářských sektorech. Mezi překážky patří značení potravin, bezpečnost hraček, technické specifikace automobilů nebo bezpečnost a energetická účinnost domácích spotřebičů. Obchodní dohoda obsahuje ustanovení pro řešení těchto překážek, které přesahují povinnosti stanovené dohodou WTO TBT (technické překážky obchodu). Cílem je zajistit, aby technické podmínky byly nediskriminační a nevytvářely zbytečné překážky obchodu. I přes své transparentní předpisy vybízí k vytvoření předvídatelného obchodního prostředí. (EU, 2019)

V souladu s článkem 2.7 dohody WTO/TBT, smluvní strany budou diskutovat přijetí technických předpisů jiné smluvní strany za rovnocenné, i za předpokladu, že se tyto předpisy liší od jejich vlastních, a v případě, že jsou přesvědčeny, že tyto předpisy adekvátně plní cíle svých vlastních předpisů. Strana, jež vypracovala technický předpis, který považuje za rovnocenný technickému předpisu druhé strany, a který má stejný cíl a rozsah výrobků, může písemně požádat druhou stranu, aby ho uznala za rovnocenný. Žádost se tedy podává

písemně a uvádí podrobné důvody, proč by měly být technické předpisy považovány za rovnocenné, včetně důvodu týkajících se rozsahu výrobků. V případě, že strana nesouhlasí s rovnocenností technických předpisů, musí druhé straně poskytnout důvody svého rozhodnutí. (Kocourek, Šimanová, 2017)

V článku 6, odst. 2 kapitoly TBT dohody EVFTA (WTO, 2017a) obě strany deklarují, že pokud strana vyžaduje kladnou záruku o shodě s daným technickým předpisem, bude strana požadovat postupy posuzování shody, které nejsou přísnější nebo uplatňovány přísněji, než je nezbytné, aby dovážející smluvní strana získala jistotu, že výrobky odpovídají daným technickým předpisům nebo normám, s přihlédnutím k rizikům, v případě, že by nedošlo ke shodě. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Box 5: Přínosy dohody EVFTA v oblasti technických překážek

Odstranění technických překážek představuje velký potenciál ke zlepšení konkurenčního postavení výrobních odvětví EU. EU takové překážky odstranila a díky tomu má nyní jeden z nejotevřenějších trhů na světě.

- Tato kapitola definuje technické předpisy a dobrovolné normy, které obsahují specifické vlastnosti, které by měl produkt mít, jako tvar, velikost, design, označení, balení, funkčnost nebo výkon. Kapitola rovněž definuje postupy a způsoby používané ke kontrole těchto požadavků.
- Technické překážky obchodu lze najít napříč všemi odvětvími, je to například značení potravin, bezpečnost hraček, technické specifikace automobilů a jiné.
- Cílem kapitoly je usnadnit a zvýšit bilaterální obchod se zbožím pomocí předcházení, identifikace a odstranění zbytečných překážek obchodu.

2.3 Obchod službami a elektronický obchod

Kapitola 8 dohody EVFTA s názvem Obchod službami, investice a elektronický obchod, jejímž obsahem je potvrzení závazků vyplývajících z Dohody GATS a dále závazek k vytvoření lepších podmínek k rozvoji obchodu a investic mezi oběma stranami, stanovuje důležitá opatření pro postupnou liberalizaci obchodu službami a investicemi, a také pro spolupráci na e-commerce. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Jejím obsahem je ustanovení o investicích, přeshraničním poskytování služeb, dočasné přítomnosti FO za účelem podnikání, regulačním rámci a elektronickém obchodě. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Kapitola se dále vztahuje na opatření stran, která mají vliv na přeshraniční dodávky všech odvětví služeb s výjimkou (Kocourek, Šimanová, 2017):

- vnitrostátní námořní kabotáže,
- služeb vnitrostátní a mezinárodní letecké dopravní, vyjma služeb opravy a údržby letadel, při nichž je letadlo vyřazeno z provozu, prodej a marketing leteckých dopravních služeb, služby počítačového rezervačního systému, služby pozemního odbavování a služby provozování letišť,
- audiovizuálních služeb.

Co se týká přístupu na trh při přeshraničním poskytování služeb, obě smluvní strany poskytnou službám a poskytovatelům služeb druhé strany zacházení, které není méně výhodné než zacházení stanovené v požadavcích, omezeních a podmínkách dohodnutých a uvedených v závazkové listině pro jednotlivá odvětví (tzv. pozitivní seznam závazků). (Kocourek, Šimanová, 2017)

Kapitola rozlišuje čtyři režimy poskytování služeb:

- Mode 1: přeshraniční dodávky (cross border supply),
- Mode 2: spotřeba v zahraničí (consumption abroad),
- Mode 3: obchodní přítomnost (commercial presence),
- Mode 4: dočasné působení fyzických osob pro obchodní účely (obchodní návštěvy, osoby převedené v rámci společnosti, dodavatelé smluvních služeb)

Závazková listina Vietnamu (příloha 8-D Dohody EVFTA) se týká poskytování služeb v režimu 1, 2 a 3. Jejím obsahem je přehled odvětví, pro které Vietnam přijímá závazky a specifické výjimky a restrikce daných závazků. (Kocourek, Šimanová, 2017)

E-commerce

Obsahem kapitoly 8 dohody EVFTA je také úprava problematiky elektronického obchodu. Obě strany se shodly, že elektronický obchod podporuje hospodářský růst, obchodní příležitosti v mnoha odvětvích a prokazují použitelnost pravidel WTO na elektronický obchod. Zároveň se strany dohodly, že maximálně podpoří rozvoj vzájemného elektronického obchodu, především pomocí spolupráce dle ustanovení této kapitoly v otázkách, které elektronický obchod přináší. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Ani jedna smluvní strana nesmí ukládat celní povinnosti na elektronické přenosy. Regulatorní spolupráce v odvětví elektronického obchodu spočívá v zodpovídání otázek v rámci regulatorní spolupráce vznikajících elektronickým obchodem, tj. zejména (Kocourek, Šimanová, 2017):

- uznávání certifikátů elektronických podpisů vydaných veřejnosti a usnadňování přeshraničních certifikačních služeb,
- odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb v souvislosti s předáváním nebo ukládáním informací,
- úpravu nevyžádané komunikace elektronického obchodu,
- ochranu spotřebitelů v oblasti elektronického obchodu,
- další problémy důležité pro rozvoj elektronického obchodu.

Spolupráce může fungovat na základě výměny informací o příslušných právních předpisech stran o zmiňovaných otázkách, jakož i o vykonávání těchto právních předpisů. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Box 6: Přínosy dohody EVFTA v oblasti obchodu službami a e-commerce

Tímto tématem se zabývá kapitola 8 Dohody EVFTA a stanovuje důležitá opatření pro postupnou liberalizaci obchodu službami a investicemi a také spolupráci na e-commerce.

- Obsahem této kapitoly je ustanovení o investicích, přeshraničním poskytování služeb, dočasné přítomnosti FO za účelem podnikání, regulačním rámci a elektronickém obchodě.
- Obě strany jsou povinny při přeshraničním poskytování služeb poskytnout takové zacházení, které není méně výhodné než zacházení stanovené v požadavcích, omezeních a podmínkách dohodnutých a uvedených v závazkové listině pro jednotlivá odvětví.
- Strany se dále shodly, že elektronický obchod podporuje hospodářský růst, obchodní příležitosti v mnoha odvětvích a prokazují použitelnost pravidel WTO na elektronický obchod.

2.4 Dočasná přítomnost fyzických osob pro obchodní účely

Dočasné působení FO pro obchodní účely v režimu Mode 4 platí pro všechny sektory vzhledem k osobám převáděným v rámci společnosti. Zároveň platí, že min. 20 % manažerů a vedoucích pracovníků pobočky musí být vietnamské národnosti, pokud je možnost. Uplatnění min. tří ne vietnamských manažerů by mělo být možné v každé firmě. Existují ovšem omezení týkající se například ICT služeb nebo služeb ve stavebnictví, kde musí být manažer pobočky vietnamské národnosti. V oblasti vzdělávání musí mít lektoři ze zahraničí alespoň pěti letou zkušenost s výukou a jejich kvalifikace musí být uznána Ministerstvem školství ve Vietnamu. (Kocourek, Šimanová, 2017):

Ustanovení o přítomnosti FO pro obchodní účely v rámci kapitoly 8, v režimu Mode 4, se vztahuje zejména na obchodní návštěvy za účelem založení společnosti anebo fyzických osob převedených uvnitř společnosti. Fyzická osoba musí zároveň spadat do jedné z následujících kategorií (Kocourek, Šimanová, 2017):

- Specialisté
- Manažeri/vedoucí pracovníci a specialisté převedeni v rámci podniku mohou využít dočasného pobytu v maximální délce 3 let.
- Školení zaměstnanci převedeni v rámci podniku mohou využít dočasného pobytu v maximální délce 1 roku.
- Krátkodobé obchodní návštěvy mohou využít dočasného pobytu osob v maximální délce 90 dní.
- Stážisté – absolventi (jedná se o osoby zaměstnané PO nebo její pobočkou po dobu minimálně jednoho roku, které mají VŠ vzdělání a jsou dočasně přeloženi pro účely profesního rozvoje apod.).
- Obchodní prodejci, tj. FO, které jsou zástupci dodavatele služeb nebo zboží jedné strany, která požádala o vstup a přechodný pobyt na území druhé strany s cílem jednání o prodeji služeb nebo zboží, popřípadě uzavření smluv prodávat služby nebo zboží pro tohoto dodavatele. Takové FO se nesoustředí na poskytování služby.
- Smluvní poskytovatelé služeb, tj. FO zaměstnané PO jedné smluvní strany, která sama o sobě není agenturou pro umístění a poskytování služeb personálu ani ta, která jedná formou takové agentury, nebyla stanovena na území druhé smluvní strany a uzavřela v dobré víře smlouvu o poskytování služeb konečnému spotřebiteli v druhé smluvní straně a požadovala dočasnou přítomnost vlastních zaměstnanců v této smluvní straně za účelem plnění smlouvy o poskytování služeb;
- Nezávislí odborníci, tj. FO, které poskytují službu a jsou samostatně výdělečně činné na území jedné smluvní strany.

Pokud se jedná o smluvní poskytovatele služeb, zde se obě strany zavazují povolit poskytování služeb na jejich území pro sektory environmentálních služeb, vyučování cizích jazyků, architektonických služeb, služeb městského plánování a krajinné architektury, služeb vysokoškolského vzdělávání, inženýrských a integrovaných inženýrských služeb, počítačových a souvisejících služeb.

Box 7: Přínosy dohody EVFTA v oblasti dočasné přítomnosti FO

Dočasné působení FO pro obchodní účely v režimu Mode 4 platí pro všechny sektory. Alespoň 20 % manažerů a vedoucích pracovníků pobočky musí být vietnamské národnosti. FO musí zároveň spadat do jedné z následujících skupin:

- Specialisté
- Manažeři a vedoucí pracovníci mohou využít dočasného pobytu v délce maximálně tří let.
- Školení zaměstnanci převedení v rámci podniku mohou využít dočasného pobytu v maximální délce 1 roku
- Stážisté – absolventi
- Obchodní prodejci
- Smluvní poskytovatelé služeb

2.5 Transparentnost

Transparentnost řeší kapitola 14 dohody EVFTA. V této kapitole všechny strany uznávají dopad, který může mít jejich právní prostředí a postupy na obchod a investice, a zavazují se k vytvoření předvídatelného právního prostředí a účinných postupů pro hospodářské subjekty, především pro malé a střední podniky. (EC, 2018)

Strany musí zajistit, aby veškerá obecně použitelná opatření byla včas zveřejněna formou úředně stanoveného média, případně včetně elektronických prostředků, aby se s nimi mohly vlády a zainteresované osoby seznámit. Dále musí každá strana poskytovat dostatečnou dobu mezi svým zveřejněním a nabytím účinnosti, s výjimkou případů, kdy to nebude možné z důvodu naléhavosti. (EC, 2018)

Co se týká uveřejňování veškerých opatření, každá ze stran se pokusí zveřejnit již ve vhodné rané fázi návrh na přijetí či změnu kteréhokoli obecně použitelného opatření, na vyžádání včetně vysvětlení cíle a odůvodnění návrhu. Mimo jiné se strany zavazují poskytnout zainteresovaným osobám přiměřenou příležitost k podání připomínek k jakýmkoli návrhům na přijetí či změnu kteréhokoli obecně použitelného opatření, a zejména k této příležitosti poskytnou dostatek času, s výjimkou případů, kdy to není možné z důvodu naléhavosti a

také zohlední připomínky zainteresovaných osob v souvislosti s těmito návrhy a opatřeními. (EC, 2018)

V kapitole je dále obsaženo, že každá strana musí spravovat veškerá obecně použitelná opatření jednotným, objektivním, nestranným a přiměřeným způsobem. Při uplatňování těchto opatření vůči konkrétním osobám, zboží nebo službám druhé strany se každá strana pokusí zainteresované osoby, jichž se řízení přímo týká, v souladu se svými vnitřními postupy, vhodným způsobem informovat při zahájení řízení, přičemž uvede povahu řízení, právní základ pro zahájení řízení a obecný popis veškerých sporných otázek. Dále každá strana zajistí, aby se její řízení zakládala na jejím domácím právu a byla s ním v souladu. (EC, 2018)

Box 8: Přínosy dohody EVFTA v oblasti transparentnosti

Transparentností se zabývá kapitola 14 dohody EVFTA. Strany se zavazují k vytvoření předvídatelného právního prostředí a účinných postupů pro hospodářské subjekty, především pro malé a střední podniky.

- Strany musí zajistit, aby veškerá opatření byla zveřejněna včas formou stanoveného média.
- Každá ze stran se pokusí již v rané fázi zveřejnit návrh na přijetí či změnu kteréhokoli opatření, včetně vysvětlení cíle a odůvodnění návrhu.
- Strany se zavazují k poskytnutí příležitosti pro podání připomínek k jakýmkoli návrhům na přijetí.
- V neposlední řadě se strany zavazují ke spravování veškerých opatření jednotným, objektivním, nestranným a přiměřeným způsobem.

2.6 Pravidla původu

Pravidla původu jsou právním nástrojem používaným k propojení produktu s danou zemí, a to především za účelem zvláštního zacházení s produktem na základě jeho původu. Preferenční pravidla původu definují, kdy lze produkt považovat za transformovaný v takové míře, aby mu byla přiznána celní preference podle dohody EVFTA, popřípadě podle jednostranných preferencí. (EU, 2019)

Pravidla původu se stala nástrojem obchodní politiky používaným k vylepšení nebo omezení přístupu preferenčních partnerů na trh. Obchodní partneři mají tedy možnost vyjednávat o obsahu těchto pravidel v rámci jednání o dohodě EVFTA, popřípadě je definují jednostranně na základě autonomních preferencí. (EU, 2019)

Jak je definováno dohodou EVFTA, mohou výhody preferencí o volném obchodu využívat pouze ty produkty, které pochází od jedné z obchodujících stran. Pravidla původu jsou proto důležitým aspektem. Příslušná ustanovení o obchodu mezi EU a Vietnamem jsou předmětem protokolu o pravidlech původu. Aby mohlo být zboží exportováno z EU a zároveň s ním bylo zacházeno jako s preferenčním zbožím na vietnamské hranici, musí splnit následující podmínky (EU, 2019):

- pocházet z EU,
- být doprovázeno certifikátem původu,
- splnit určité požadavky.

Pravidla původu obsažená v dohodě EVFTA a jejich hlavní vlastnosti jsou totožné s pravidly původu podle Systému všeobecných celních preferencí (GSP) a obchodní dohody EU se Singapurem. Obsahují však řadu omezení a přizpůsobení, která zohledňují konkrétní situaci mezi Vietnamem a EU. Jako například ve vztahu k výrobkům obsahujícím cukr, mléčným výrobkům, ocelářským výrobkům, mechanickým strojům, elektrickým strojům a dalším. Jsou ovšem zjednodušení, která garantují stejnou úroveň pružnosti jako pravidla podle Systému všeobecných celních preferencí, a to jak pro Vietnam, tak pro EU. (EU, 2019)

Protokol obsahuje řadu nezměněných zásad, které zajišťují, že produkty mohou být převáženy přes země třetích stran, pokud v těchto zemích nebyly žádným způsobem změněny nebo podrobeny jiným úkonům. Na základě pochybností může být vyžadován důkazní dokument o nezměnění (osvědčení o nemanipulaci). (EU, 2019)

Box 9: Přínosy dohody EVFTA v oblasti pravidel původu

Pravidla původu jsou právním nástrojem používaným k propojení produktu s danou zemí, především za účelem správného zacházení s produktem na základě jeho původu.

- Pravidla původu definují, kdy lze výrobek pokládat za transformovaný natolik, aby mu byla přiznána celní preference dle dohody EVFTA, popřípadě podle jednostranných preferencí.
- Obchodní partneři mají možnost vyjednávat o obsahu těchto pravidel v rámci jednání o dohodě EVFTA.
- Výhody preferencí mohou využívat pouze ty produkty, které pocházejí od jedné z obchodujících stran.
- Aby se zbožím bylo zacházeno jako s preferenčním, tak musí pocházet z EU, být doprovázeno certifikátem původu a plnit další určité požadavky.

2.7 Duševní vlastnictví

Ochranu duševního vlastnictví řeší kapitola 12 dohody EVFTA. Cílem kapitoly je:

- usnadnit vytváření, výrobu a komercializaci inovativních a kreativních produktů mezi stranami, které přispívají k udržitelnějšímu a otevřenějšímu hospodářství pro obě strany,
- dosáhnout přiměřené a účinné úrovně ochrany a vymáhání práv duševního vlastnického práva.

Obsahem kapitol jsou také oběma stranami schválená zeměpisná označení výrobků – unijních i vietnamských, které budou chráněny. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Obě strany se zavázaly k přiměřenému a účinnému provádění mezinárodních smluv zabývajících se duševním vlastnictvím, včetně Dohody WTO o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS). Veškerá ustanovení obsažená v této kapitole doplňují a dále upřesňují práva a povinnosti mezi stranami v rámci dohody TRIPS a dalších mezinárodních smluv v oblasti práv k duševnímu vlastnictví s cílem zajistit vhodné a účinné provádění těchto mezinárodních smluv a rovnováhu mezi právy majitelů duševního vlastnictví a zájmem veřejnosti. (EU, 2019)

Kapitola o právech duševního vlastnictví dohody EVFTA se vztahuje na veškeré kategorie duševního vlastnictví, které jsou předmětem oddílů 1 až 7 části II dohody TRIPS, jsou jimi (EU, 2019):

- autorské právo a práva příbuzná,
- ochranné známky,
- ochrana nezveřejněných informací,
- průmyslové vzory,
- topografie polovodičových výrobků integrovaných obvodů,
- patenty,
- odrůdy rostlin.

Jednotlivé pododdíly jsou předměty ustanovení týkajících se autorských a souvisejících práv včetně ochrany technologických prostředků a správy digitálních dat, ochranných známek, průmyslových vzorů, geografických označení a patentových práv. V oblasti geografických označení získala ČR právo chránit následující geografická označení (GI). (Kocourek, Šimanová, 2017) (MPOČR, 2016):

- České pivo,
- Českobudějovické pivo,
- Žatecký chmel.

Box 10: Přínosy dohody EVFTA v oblasti duševního vlastnictví

Ochranu práv duševního vlastnictví řeší kapitola 12 Dohody EVFTA. Cílem je především dosažení přiměřené a účinné úrovně ochrany a vymáhání práv duševního vlastnictví, dále usnadnění vytváření, výroby a komercializace inovativních a kreativních produktů mezi stranami, které přispívají k udržitelnějšímu a otevřenějšímu hospodářství pro obě strany.

Kapitola o ochraně práv duševního vlastnictví se vztahuje na:

- autorské právo a práva příbuzná,
- ochranné známky,
- ochrana nezveřejněných informací,
- průmyslové vzory,
- patenty,
- odrůdy rostlin,
- topografie polovodičových výrobků integrovaných obvodů.

Kapitola se týká i oblasti zeměpisných označení, kde ČR získala právo chránit následující označení:

- České pivo,
- Českobudějovické pivo,
- Žatecký chmel.

2.8 Veřejné zakázky

Jedná se o nákupy zboží a služeb z veřejných finančních prostředků, tj. především prostředků orgánů veřejné správy. Může se například jednat o nákupy IT vybavení, zásobování vodou, plynem a elektřinou, stavbu nemocnic, popřípadě investic do dopravní infrastruktury. Veřejné zakázky tvoří podstatný podíl světových obchodních toků. (Kocourek, Šímanová, 2017)

V dnešní době není Vietnam vázán žádnou dohodou o volném obchodu týkající se přímo problematiky ve věci veřejných zakázek. EVFTA tak bude první dohodou, která se bude věnovat této problematice. Pro české dodavatele to znamená možnost účasti na výběrových

řízení o veřejné zakázky a také transparentní a nediskriminační přístup na tento trh. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Veškerá ustanovení jsou v dohodě s Vietnamem předmětem kapitoly 9, která upravuje všechna opatření týkající se zadávaných zakázek, která se provádí výlučně nebo částečně elektronicky. Pokud jde o zadávání veřejných zakázek jako takových, obě smluvní strany se zavázaly, že zajistí zacházení, které není méně výhodné než zacházení s domácími dodavateli. Veškeré specifikace pro jednotlivé zadavatele, druhy zakázek a způsob uveřejňování výzev jsou uvedeny v přílohách kapitoly 9:

- Příloha 9-a: Příloha o přechodných opatřeních pro provádění kapitoly o veřejných zakázkách
- Příloha 9-b: Veřejné zakázky – nabídka EU na přístup na trh
- Příloha 9-c: Veřejné zakázky – nabídka Vietnamu na přístup na trh

Mezi vybrané zadavatele z vietnamských institucí patří například:

- vietnamská ministerstva,
- dva klíčové státní podniky podléhající státní podpoře (distributor elektrické energie a provozovatel železniční infrastruktury),
- 34 veřejných nemocnic pod kontrolou Ministerstva zdravotnictví,
- 2 velké univerzity a 2 významné instituce,
- Provinční instituce v Hanoji a Ho Či Minově městě, které jsou zadavateli 50 % veřejných zakázek na provinční úrovni.

Vietnam se dále zavázal k prahovým hodnotám veřejných zakázek, kdy otevře smlouvy evropským dodavatelům. Ty budou do maximálně patnácti let od vstupu dohody EVFTA v platnost dále víceméně sníženy na prahové hodnoty odpovídající ustanovení dohody GTA (WTO). (Kocourek, Šimanová, 2017)

Vietnam se nejpozději do 10 let od vstupu dohody EVFTA v platnost zavázal ke zřízení centrálního webového portálu pro uveřejnění smluv o veřejných zakázkách v anglickém jazyce. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Box 11: Přínosy dohody EVFTA v oblasti veřejných zakázek

Kapitolu veřejné zakázky lze popsat následujícími body:

- Jedná se především o nákupy zboží a služeb z veřejných finančních prostředků.
- EVFTA bude první dohodou, která bude upravovat problematiku veřejných zakázek ve Vietnamu.
- Pro české společnosti tak vznikne možnost účasti na výběrových řízeních o veřejné zakázky a také transparentní a nediskriminační přístup na daný trh.
- Tyto ustanovení jsou předmětem kapitoly 9 Dohody EVFTA.
- Vietnam se nejpozději do 10 let od vstupu dohody EVFTA v platnost zavázal ke zřízení centrálního webového portálu pro uveřejnění smluv o veřejných zakázkách v anglickém jazyce.

2.9 Investice

Oblast podpory a ochrany investic je aktuálně mezi ČR a Vietnamem upravena Dohodou o podpoře a vzájemné ochraně investic, která vstoupila v platnost 9. 7. 1998 a Protokolem, podepsaným v roce 2008. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Dne 30. června 2019 byla podepsána dohoda o volném obchodu a ochraně investic mezi EU a Vietnamem. Tyto dvě dohody budou po vstupu v platnost nahrazovat stávající ujednání mezi Evropskou unií a Vietnamem. (EC, 2019)

Dohoda EVFTA obsahuje několik inovativních ustanovení o investicích, která nejsou obsažena ve stávající bilaterální investiční smlouvě. Nově bude zaveden mechanismus pro řešení sporů mezi investorem a státem, který se skládá ze stálého devítičlenného tribunálu projednávání případů na prvním stupni a stálého šestičlenného odvolávacího soudu. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Zahraniční kapitál ve formě přímých zahraničních investic má obrovský význam a podíl na rozvoji a modernizaci vietnamské ekonomiky, a je zároveň nejvyhledávanější formou spolupráce se zahraničními firmami, což by měly brát v potaz i české společnosti. V platnosti je ve Vietnamu od roku 2006 investiční zákon, který mnohonásobně zlepšil investiční prostředí v zemi a vytvořil stejné podmínky pro zahraniční investory na základě principů

WTO, mezi které se řadí doložka nejvyšších výhod a principy veřejnosti a transparentnosti. Mezi investiční pobídky lze zařadit existenci velkého množství průmyslových zón a exportních průmyslových zón. Každá zahraniční investice je nejprve posouzena a následně schválena vietnamskými státními orgány a musí obdržet tzv. investiční licenci. Žádost o udělení této licence podává žadatel na Ministerstvo plánování a investic, které s příslušnými odbornými ministerstvy a orgány celý projekt posuzuje. Projekty se státním významem navíc musí schválit předseda vlády. (Kocourek, Šimanová, 2017)

EVFTA slibuje jednodušší vstup na vietnamský trh pro všechny evropské investory. Nově budou mít investoři možnost podnikat v potravinářském a nápojářském průmyslu, gumárenství a hnojivech. Dohody dále zajistí vysokou ochranu investic a zároveň uchová právo Evropské unie a jejích členských států a Vietnamu regulovat své politiky při usilování o dosažení legitimního cíle veřejné politiky, kam patří ochrana zdraví, bezpečnosti, životního prostředí, spotřebitele nebo kulturní rozmanitosti. Ujednání o investicích jsou součástí kapitoly 8 dohody EVFTA, část II Investice:

- 8-II-1: Liberalizace investic
- 8-II-2: Ochrana investic
- 8-II-3: Řešení investičních sporů

Jednodušší přístup na trh přiláká větší množství zahraničních investorů a vytvoří příležitosti pro rozvoj výroby ve Vietnamu. Stávající omezení byla zmírněna zejména v těchto odvětvích:

- potravinářské výrobky a nápoje včetně zpracování ryb a produktů akvakultury,
- třtinový cukr,
- hnojiva a dusíkaté složeniny,
- pneumatiky a trubky, rukavice a výrobky z plastu a
- keramika.

Ve strojírenském odvětví došlo k odstranění omezení týkajících se montáže lodních motorů a služeb souvisejících s univerzálním strojním zařízením, jakož i se zemědělskými stroji, domácími spotřebiči a jízdními koly. Byla snížena omezení výroby stavebních skel,

hliněných cihel a cementových výrobků. Dále bude povoleno vlastnit licenci na výrobu nealkoholických nápojů. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Normy ochrany investic patří mezi základní ručení, že vlády budou respektovat některé základní principy zacházení, na které se budou spoléhat zahraniční investoři při rozhodování, zda do země investovat. Mezi tyto principy patří:

- nediskriminace,
- zákaz vyvlastnění bez okamžité a přiměřené náhrady,
- možnost převodu a repatriace finančních prostředků týkajících se investice,
- závazek vlády o respektování vlastních písemně a právně závazných smluvních závazků vůči investorovi,
- závazek nahradit ztráty za určitých okolností spojených s válkou nebo ozbrojeným konfliktem,
- všeobecná záruka spravedlivého a rovného zacházení.

Dohoda o volném obchodu vymezuje, kdy vlády porušují povinnosti spravedlivého a nestranného zacházení a odstraní prostor pro diskreční interpretaci. Takové případy nastávají za situace, kdy je odepřena spravedlnost ve věcech trestních, občanskoprávních nebo správních, popřípadě kdy jedna ze stran vážně porušuje řádný proces v soudních a správních rozhodnutích. (Kocourek, Šimanová, 2017)

EVFTA nepodporuje a nechrání tzv. schránkové společnosti, popřípadě společnosti fungující pouze na základě zřízení poštovní schránky na území daného státu. Aby se společnost dala posuzovat jako plnohodnotný investor, musí provozovat reálné obchodní operace buď v EU nebo ve Vietnamu. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Vietnam společně s Evropskou unií se dohodli na moderním, reformovaném mechanismu řešení sporů v oblasti investic, které zaručuje dodržování veškerých hmotných pravidel ochrany investic, které se vztahují na evropské a vietnamské investory. Je tím docíleno rovnováhy mezi ochranou investorů a ochranou práva na regulaci. (Kocourek, Šimanová, 2017)

Box 12: Přínosy dohody EVFTA v oblasti investic

- EVFTA obsahuje několik nových a inovativních ustanovení v oblasti investic
- Bude zaveden mechanismus pro řešení sporů mezi investorem a státem, který se bude skládat ze stálého devítičlenného tribunálu pro projednávání případů na prvním stupni a stálého šestičlenného odvolávacího soudu.
- Zahraniční kapitál ve formě přímých investic má obrovský význam a podíl na rozvoji a modernizaci vietnamské ekonomiky.
- Každá zahraniční investice je posouzena a následně schválena vietnamskými státními orgány. Projekty se státním významem schvaluje předseda vlády.
- EVFTA slibuje jednodušší vstup na vietnamský trh pro všechny evropské investory. Nově bude možnost podnikat v potravinářském a nápojářském průmyslu, gumárenství a hnojivech.
- Dohoda zajistí vysokou ochranu investic s uchováním práva Evropské unie a jejích členských států a Vietnamu regulovat své politiky při usilování o dosažení legitimního cíle.
- Omezení byla zmírněna především u potravinářských výrobků a nápojů, třtinového cukru, hnojiv a dusíkatých složenin, pneumatik, trubek, rukavic, výrobků z plastu a keramiky.
- K ochraně investic patří i dodatek, že vlády budou respektovat základní principy, mezi které se řadí například nediskriminace, záruka spravedlivého a rovného zacházení a závazek vlády o respektování vlastních písemně a právně závazných smluvních závazků vůči investorovi.
- Vietnam a EU se shodli na moderním a reformovaném mechanismu řešení sporů v oblasti investic.

3 Případová studie společnosti Hydra a. s.

Předposlední kapitola je úvodem do praktické části této bakalářské práce. V kapitole je stručně představena společnost Hydra a. s. a její obchodní a investiční vztahy. V závěru kapitoly jsou následně identifikovány problematické oblasti společnosti. Praktická část práce je zpracována jako případová studie, která byla provedena formou strukturovaného rozhovoru s předsedou představenstva, panem Ing. Zdeňkem Jindrákem, který se po otevření vietnamského závodu sám odstěhoval do Vietnamu. Níže uvedený text vyobrazuje nejdůležitější body převzaté ze strukturovaného rozhovoru včetně hlavních problémů, se kterými se společnost Hydra a. s. musela potýkat při založení, případně jim čelí dodnes. Tímto bych dále ráda poděkovala společnosti Hydra a. s., především panu Ing. Zdeňku Jindrákovi, který byl velice ochoten poskytnout veškeré informace potřebné pro zpracování bakalářské práce.

3.1 O společnosti Hydra a. s.

Společnost HYDRA a. s. je výrobcem a distributorem elektrických svitkových kondenzátorů. Jedno ze sídel společnosti je i ve Vietnamu v provincii Quang Nam. Společnost byla založena roku 1998 pod názvem AEG components s. r. o. jako dceřiná společnost německé firmy AEG Kondensatoren und Wandler GmbH. O rok později, tedy v roce 1999, byl postaven první výrobní závod na území České republiky, konkrétně v Jičíně, pod název Hydra a. s.

V roce 2003 však nastala pro AEG Kondensatoren und Wandler GmbH nepříznivá finanční situace, která skončila rozpadem celé skupiny. Následně se v roce 2007 z AEG components s. r. o. stala akciová společnost AEG Components a. s. V roce 2011 byla německá společnost přejmenována na Hydra Components GmbH. Ve stejném roce vypršela jičínské společnosti AEG Components a. s. licence pro oprávnění nést tento název. V té době byla majitelem značky společnost Elektrolux, která nastavila nové vyšší poplatky, a proto se společnost AEG Components a. s. přejmenovala na Hydra a. s. Aktuálně má společnost Hydra a. s. tři dceřiné společnosti, HYDRA Jičín s. r. o., HYDRA USA Inc. a HYDRA Vietnam Co., Ltd., která byla postavena v roce 2011 a v roce 2014 začala s produkcí. Společnost dále disponuje

čtyřmi závody. Dva z nich se nacházejí v Jičíně, jedná se o hlavní závod a sklad, a poslední dva ve Valdicích u Jičina a ve Vietnamu.

Závod 1 - Hlavní závod HYDRA a. s., HQ a výroba

Jedná se o sídlo společnosti a hlavní výrobní závod, který se nachází v Jičíně. Počet zaměstnanců je zhruba 200 a základní kapitál společnosti je 500 milionů Kč. V hlavním závodu se vyrábí a distribuují především zakázky pro menší evropské zákazníky. Dále je v Jičíně umístěna především výroba pro průmyslové aplikace.

Závod 2 - HYDRA a. s., sklad

Další budova nacházející se v Jičíně je sklad společnosti sloužící pro uskladnění hotových výrobků společnosti Hydra a. s. Z tohoto skladu se expedují zakázky evropským zákazníkům, které byly vyrobeny v Jičíně. Na tento sklad jsou také přijímány kontejnery s hotovými výrobky ze závodu ve Vietnamu. Tyto výrobky se na skladě třídí, uskladňují a následně redistribuují evropským zákazníkům.

Závod 3 - HYDRA Jičín s. r. o.

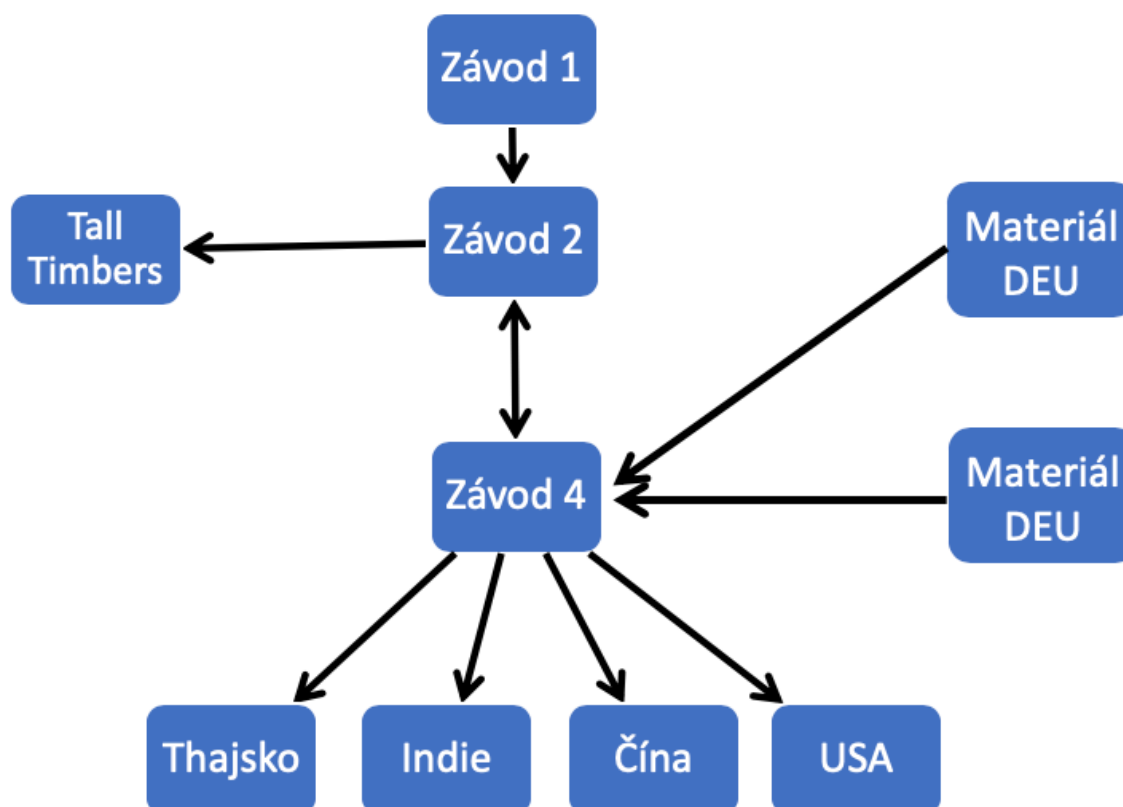
Třetí závod se nachází ve Valdicích. Závod má celkem 60 zaměstnanců, kteří pracují na vymezených chráněných místech. V tomto závodě jsou zaměstnané pouze osoby se ztíženými zdravotními podmínkami nebo zaměstnanci s přiznaným invalidním důchodem. Na rozdíl od hlavního závodu se zde pracuje pouze ve dvousměnném provozu.

Závod 4 - HYDRA Vietnam Co., Ltd.

Posledním závodem a společností je HYDRA Vietnam Co., Ltd., která operuje v již zmiňované provincii Quang Nam. Závod ve Vietnamu se společnost Hydra a. s. rozhodla postavit po analýze trhu. V potaz se brali ukazatele jako inflace, měna a její převod, růst mezd, vzdálenost od zákazníků, náboženství, nepokoje v zemi a rizika tsunami. Po zhodnocení všech těchto ukazatelů a usnesení vedení společnosti, že investice ve Vietnamu přinese více výrobních faktorů jako snížení výrobních nákladů nebo zvýšení konkurenceschopnosti mimo Evropu, se firma rozhodla rozšířit svoji působnost do Vietnamu. Počátek veškerých jednání a samotné stavby byl již v roce 2009. Ve stejném roce

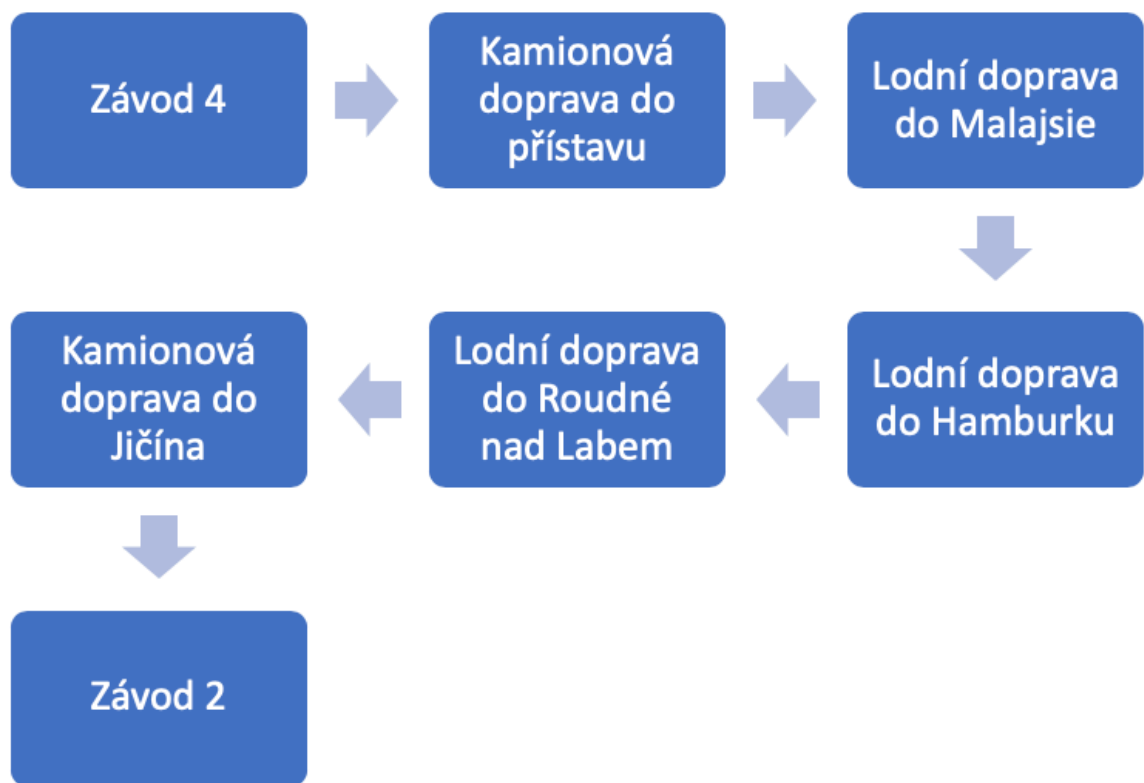
bohužel dolehla na světové ekonomiky krize a investoři se tedy zpět do Vietnamu vrátili až v roce 2011, a to s podporou České spořitelny. V roce 2012 byla založena firma, započalo projektování a vyřizování veškerých povolení. V roce 2013 došlo k dostavění závodu a výroba začala o rok později. Aktuálně se ze závodu ve Vietnamu exportuje 70 % výrobků do Evropy, zbytek je vyvážen do Asie nebo Ameriky. Zajímavostí je, že většina materiálů potřebných k výrobě je stále dovážena z Evropy. Vyjde to levněji a kvalitněji než tyto materiály nakupovat ve Vietnamu. Je to dáno především automatizací a malou úrovní zmetkovitosti. Ve Vietnamu společnost HYDRA a. s. nakupuje pouze obalové materiály, aceton, líh a čisticí prostředky. Ve vietnamské pobočce převažuje sériová výroba pro větší zákazníky.

Jak naznačuje obrázek č. 9, veškerá výroba z hlavního závodu v Jičíně, kde se vyrábí především pro menší zákazníky, putuje do skladu, který se nachází také v Jičíně. Ze skladu jsou následně produkty distribuovány dvěma směry. Jedním z nich je sklad Tall Timbers v Ohiu v USA, kde se nachází obchodní kancelář dceřiné společnosti HYDRA USA Inc., která byla vytvořena z důvodu péče o zákazníky společnosti HYDRA a. s. na americkém trhu. Druhým směrem je závod ve Vietnamu, kam se distribuuje část základního materiálu z českého závodu a kontejnery od dodavatelů z Německa a Itálie. Opačným směrem, tedy z Vietnamu do Jičína, putují již hotové výrobky určené pro evropský trh. V neposlední řadě se z továrny ve Vietnamu distribuuje zboží na trhy blízké Vietnamu, konkrétně na indický, thajský, čínský a již zmíněný americký.

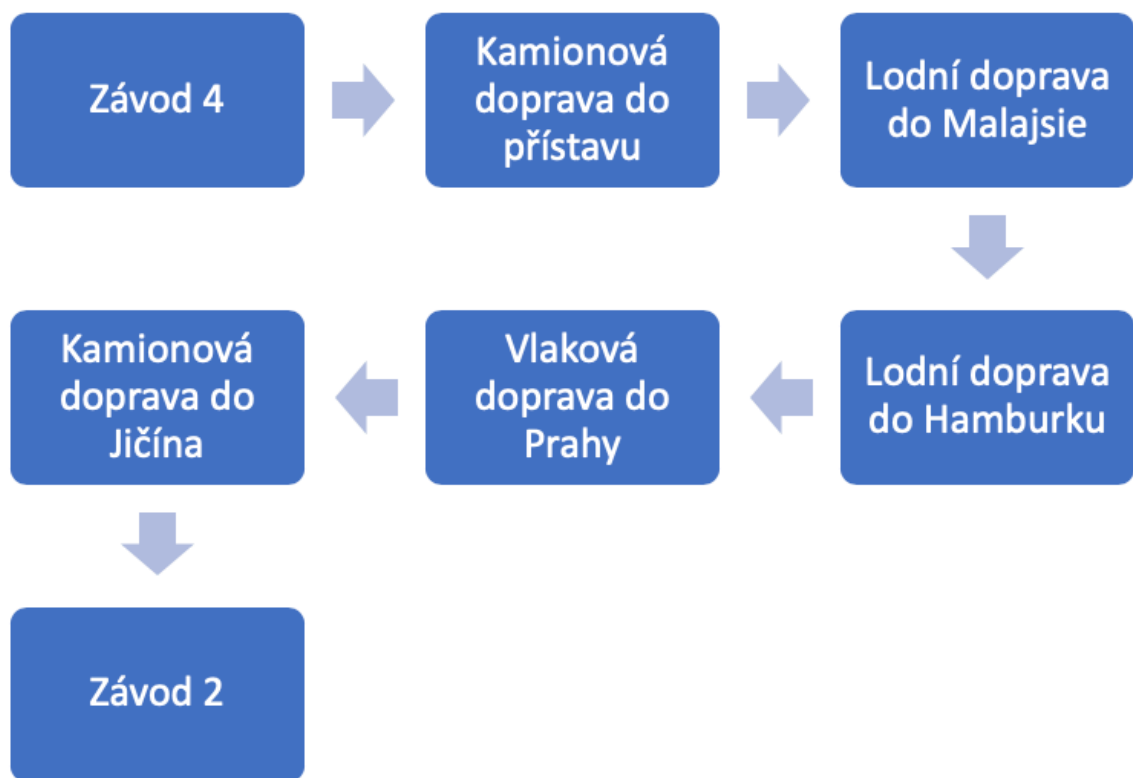

Obrázek 9: Model fungování společnosti Hydra a. s.
 Zdroj: (interní data společnosti Hydra a. s.); vlastní zpracování

Následující obrázky vyobrazují průběh přepravy z Vietnamu do skladu v Jičíně. Veškeré hotové výrobky jsou naloženy do kontejneru a následuje přeprava do přístavu. V blízkém přístavu je kontejner naloděn a putuje do Malajsie, kde se musí přeložit z důvodu návratu lodi do Vietnamu. Celý náklad je přeložen na loď plující do Hamburku. Pokud je k dispozici loď pro přepravu po řece Labe, pokračuje náklad do Roudné nad Labem, kde je přeložen na kamion a pokračuje do Jičína. Tuto situaci znázorňuje obrázek č. 10. V opačném případě přichází na řadu druhá varianta, kterou lze vidět na obrázku č. 11. V Hamburku následuje přeložení kontejneru na vlakovou soupravu a výrobky jsou odvezeny vlakem do Prahy. Poté jsou přeloženy z vlakové soupravy na kamion a odvozeny do skladu v Jičíně. Jeden takový transport trvá zhruba 6 týdnů a je realizován 5x do měsíce.

Obrázek 10: Model č. 1 přesunu výrobků ze závodu 4 (VN) do závodu 2 (ČR)
 Zdroj: (interní data společnosti Hydra a. s.); vlastní zpracování

Obrázek 11: Model č. 2 přesunu výrobků ze závodu 4 (VN) do závodu 2 (ČR)
 Zdroj: (interní data společnosti Hydra a. s.); vlastní zpracování

3.2 Překážky podnikání ve Vietnamu společnosti Hydra a. s.

Společnost Hydra a. s. se již od začátku svého podnikání ve Vietnamu setkávala s nepříjemnostmi, které nepříznivě ovlivňují fungování podniku. Hlavní překážky obchodu, se kterými se firma setkala, jsou uvedeny níže:

- **Celní zatížení dodavatelů z EU:** Hlavní dodavatelé materiálu vietnamského závodu společnosti Hydra a. s. sídlí v Německu a Itálii. Dohoda EVFTA se vztahuje na všechny členské státy EU, ovlivní tedy i cla na zboží z těchto dvou zemí. Z EU se dováží dvě hlavní položky: *Hliníková pouzdra* s HS kódem 7616, na které je aktuálně uvaleno clo v průměru 20 % a *kabely* s HS kódem 8544, jejichž aktuální průměrné clo činí 10 %. Hotové kondenzátory, které jsou vyváženy z Vietnamu zpět do České republiky, mají HS kód 8532 a již v tuto chvíli jsou osvobozeny od cla.
- **Kondenzátor jako nebezpečný odpad:** Kondenzátor je ve Vietnamu brán jako nebezpečný odpad. Společnost má tedy povinnost zaznamenávat veškeré vyrobené zmetkové kusy a následně je zlikvidovat speciálním strojem, který musel být kvůli tomu předpisu vyroben. Firma Hydra a. s. byla tímto opatřením vcelku zaskočena, jelikož v EU ani v České republice nejsou kondenzátory brány jako nebezpečný odpad.
- **Zaškolení vietnamských zaměstnanců v ČR:** Společnost Hydra a. s. se již od založení vietnamského závodu potýkala s problémy spojenými s přesunem zaměstnanců v rámci společnosti. Jednalo se především o zaškolení vietnamských zaměstnanců v závodě v Jičíně, ke kterému mělo dojít v roce 2014 při založení závodu ve Vietnamu. Do ČR mělo být vysláno dvacet sedm vietnamských zaměstnanců na zaškolení, víza byla udělena pouze sedmi z nich. Ostatní zaměstnanci museli být proškoleni přímo ve vietnamském závodě, což znamenalo přesunout českých technickohospodářských pracovníků do Vietnamu.
- **Korupční prostředí ve Vietnamu:** Vietnam je republikou s politickým systémem vlády jedné strany, tzn. existuje zde pouze jedna strana, a to Komunistická strana Vietnamu (KSV). Není proto divu, že se jedná o silně korupční zemi. Index vnímání korupce (CPI) řadí Vietnam se svou hodnotou 33/100, kdy 0 je silně korupční a 100 naopak téměř nekorupční, na 117. místo ze 180 nejvíce korupčních zemí. Znamená to tedy, že před Vietnamem je „pouze“ 63 silněji korupčních zemí. Pro porovnání, CPI České republiky činí 60/100 a řadí ji tak až na 36. místo. (Transparency, 2018). Hlavní

problém korupce pro společnost Hydra a. s. tkví v zdržování dodávek od evropských dodavatelů, tím pádem i zpoždění celé výroby. Dle pana Jindráka je naprosto běžné, že vietnamský celní úřad komplikuje přístup na jejich trh, neboť celní úředníci čekají na úplatky. Vietnam je oproti České republice laxnější, co se dodržování pravidel a zákonů týče. Pokud je jednodušší cesta k vyřešení dané situace nebo problému, zvolí tu snazší.

- **Omezený přístup na vietnamský trh:** Závod ve Vietnamu společnosti Hydra a. s. je přímou zahraniční investicí s nemožností prodeje svých výrobků na vietnamském trhu. Spolupráce mezi vietnamskou a českou stranou probíhá v rámci dohody „Processing Agreement“, která spočívá v nutnosti vývozu veškeré produkce vietnamského závodu mimo území Vietnamu. Jedná se o zdlouhavou dokumentaci, kdy jsou veškeré úkony pečlivě kontrolovány vietnamským úřadem. Na druhou stranu nemá společnost Hydra a. s. povinnost platit ze svých výrobků DPH.

4 Potenciální přínosy dohody EVFTA pro firmu Hydra a. s.

Závěrečná kapitola má za úkol vyhodnotit možné budoucí přínosy Dohody o volném obchodu EVFTA pro společnost Hydra a. s. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, společnost Hydra a. s. se již od založení vietnamského závodu potýká s mnoha situacemi, které nepříznivě ovlivňují její podnikání ve Vietnamu. Dohoda EVFTA by ale mohla mít pozitivní dopad na tyto situace a částečně je eliminovat či dokonce odstranit. Potenciál eliminace překážek a přínosy pro společnost Hydra a. s. jsou vyobrazeny v tabulce č. 4.

Tabulka 4: Zhodnocení přínosů dohody EVFTA pro společnost Hydra a. s.

	Překážka obchodu	Aktuální stav	Možné řešení překážky vč. kapitoly dohody EVFTA	Budoucí stav; vstup v platnost	Možný přínos pro společnost Hydra a. s.
1	Celní zatížení dodavatelů z EU	Hliníková pouzdra; celní zatížení: 20 %	Zjednodušení cel a obchodu; Kapitola 5	Hliníková pouzdra; celní zatížení: 0 % do 7 let	Levnější materiál od dodavatelů
		Kabely; celní zatížení: 10 %		Kabely; celní zatížení: 0 % do 5 let	
		Kondenzátory; celní zatížení: 0 %		Kondenzátory; celní zatížení: 0 % již nyní	
2	Kondenzátor jako nebezpečný odpad	Speciální stroj na likvidaci zmetků; důkladná kontrola ničení zmetků	Sjednocení technických požadavků; Kapitola 6	Sjednocení norem, překážek a předpisů, výměna informací; při vstupu dohody EVFTA	Kondenzátor jako bezpečný odpad, bez nutnosti speciálního stroje a kontroly zmetků
3	Zaškolení vietnamských zaměstnanců v ČR	Neochota českého úřadu pustit do ČR více jak 7 Vietnamců	Dočasné působení FO pro obchodní účely; Kapitola 8, Mode 4	Školení zaměstnanci: pobyt až na 1 rok; při vstupu dohody EVFTA	Téměř neomezený přesun zaměstnanců v rámci podniku
4	Korupční prostředí ve Vietnamu	Zadržování dodávek celními úřady; úplatky	Závazek Vietnamu k dodržování zásad a předpisů; Kapitola 14	Transparentnost, přísnější dohled nad dodržováním zásad a předpisů; při vstupu dohody EVFTA	Úspora na úplatcích celníkům, plynulá kontrola a předání dodávek
5	Omezený přístup na vietnamský trh	Nemožnost prodeje výrobků na vietnamském trhu	Usnadnění udělování licencí zahraničním investorům; Kapitola 8	<i>Dohoda EVFTA nezmiňuje přístup k investicím existujícím před jejím uzavřením</i>	<i>Pravděpodobně žádný</i>

Zdroj: vlastní zpracování

- 1. Odstranění cel na materiál / výrobky:** Problematiku odstranění cel řeší kapitola 5 (Zjednodušení cel a obchodu). Celní zatížení na položky skupiny 7616 bude odstraněno do sedmi let v osmi shodných ročních obdobích počínaje dnem vstupu dohody

v platnost. Clo na položky skupiny 8544 bude odstraněno do pěti let v šesti shodných ročních období počínaje dnem vstupu dohody v platnost. Výrobky skupiny 8532 jsou již plně osvobozeny od cla. Pro společnost Hydra a. s. by zrušení cel na dovoz těchto položek mohlo znamenat levnější materiál od výše zmíněných dodavatelů.

- 2. Sjednocení technických předpisů:** Tuto situaci by mohla vyřešit kapitola 6 (Technické překážky obchodu) dohody EVFTA, jejímž cílem je usnadnění obchodu výměnou informací, sjednocením technických požadavků, norem, předpisů a postupů s cílem zlepšit kvalitu a účinnost vzájemného obchodu. V případě, že by kondenzátory přestaly být brány jako nebezpečný odpad, společnosti Hydra a. s. by mohla odpadnout povinnost zaznamenávat a kontrolovat každý zmetkový kus a nemusela by jej speciálním strojem likvidovat.
- 3. Krátkodobý přesun zaměstnanců v rámci podniku:** Tuto problematiku bude řešit kapitola 8 (Obchod službami, investice a elektronický obchod) dohody EVFTA. Kapitola rozlišuje čtyři režimy poskytování služeb, tuto situaci bude řešit konkrétně režim Mode 4: dočasné působení fyzických osob pro obchodní účely. Ustanovení se vztahuje jak na manažery a vedoucí pracovníky, tak osoby převedené v rámci společnosti. Pokud by společnost Hydra a. s. potřebovala opět zaškolit nové pracovníky v českém závodě, po vstupu dohody v platnost by měla situaci značně lehčí. Manažery, vedoucí pracovníky a specialisty by do České republiky mohla vyslat až na dobu tří let, školené zaměstnance poté na dobu maximálně jednoho roka.
- 4. Korupční prostředí:** Tento problém by mohla vyřešit kapitola 14 (Transparentnost) dohody EVFTA, která zavazuje především vietnamskou stranu k dodržování zásad, předpisů a závazků vyplývajících z dohody. Země EU jsou v tomto ohledu zodpovědnější a předpisy a zásady musí dle legislativ EU dodržovat již delší dobu. Dohoda EVFTA korupci pravděpodobně úplně nezabraní, mohla by ale pomoci k čitelnějšímu a transparentnějšímu prostředí.
- 5. Omezený přístup na vietnamský trh:** Pokud by společnosti Hydra a. s. měla zájem prodávat své výrobky na vietnamském trhu, mohla by zkusit zažádat o prodejní licenci. Kapitola 8 (Liberalizace investic, obchod službami a elektronický obchod) dohody EVFTA mimo jiné řeší usnadnění udělování licencí zahraničním investorům. Dohoda EVFTA bohužel nezmiňuje přístup k zahraničním investicím existujícím již před uzavřením dohody, je tedy možné, že by v tomto bodě dohoda EVFTA nemusela společnosti Hydra a. s. pomoci.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit potenciální přínosy dohody EVFTA pro českou společnost Hydra a. s. a její překážky podnikání na vietnamském trhu. Dohoda EVFTA byla uzavřena mezi EU a Vietnamem, neboť má větší vyjednávací sílu než jednotlivé státy samostatně. Jelikož je Česká republika součástí společné obchodní politiky EU, může se podílet na čerpání výhod této dohody stejně jako ostatní členské státy. Hlavním motivem pro zpracování této práce je aktuálnost tématu, neboť předpokládaný vstup dohody EVFTA v platnost je očekáván během roku 2020. Závěry práce jsou tedy založeny pouze na domněnkách a předpokladech vyplývajících z textu dohody EVFTA uveřejněného na oficiálních stránkách Evropské komise. Dílčí cíle stanovené v úvodu bakalářské práce byly postupně plněny v kapitolách jedna až čtyři a následně vyhodnoceny v závěrečných shrnutích výsledků z provedené analýzy. Práce se dělí na dvě hlavní části, teoretickou a praktickou.

V úvodu teoretické části je srovnána ekonomika České republiky a Vietnamu. Hospodářská situace ve Vietnamu není příliš zdárná. Zatímco je ČR řazena mezi vyspělé země s HDI 27/189, Vietnam je stále mezi rozvojovými zeměmi s HDI 116/118. Vietnam je i přesto brán jako asijský tygr, což je vidět i na jeho ekonomické situaci. Při porovnání českého a vietnamského meziočného růstu HDP/obyvatele za poslední čtyři roky je vidět, že tempo růstu Vietnamu je téměř o polovinu rychlejší než ČR. Díky tomu se Vietnam řadí na druhou příčku nejrychleji se rozvíjejících zemí na světě. Z analýzy obchodních vztahů v letech 2013–2018 vyplývá, že bilance obchodu se zbožím České republiky a Vietnamu je dlouhodobě deficitní, kdežto bilance obchodu službami je dlouhodobě kladná. Obchodní bilance se světem je v obou obchodech dlouhodobě kladná. Podíl vietnamského obchodu na celkových vývozech i dovozech zboží a služeb ČR je ale v podstatě zanedbatelný. V obou případech nepřesáhne podíl půl procenta z celkových vývozu ani dovozu České republiky. ČR je čistým investorem do Vietnamu, zatímco se světem je čistým příjemcem investic. Znamená to, že bilance přímých investic mezi ČR a Vietnamem je dlouhodobě deficitní, kdežto se světem je dlouhodobě kladná. Z analýzy dále vyplývá, že nejvlivnějším exportním sektorem v oblasti obchodu se zbožím je elektrotechnický a strojírenský průmysl a v exportu služeb cestovní ruch. Oba tyto sektory tvoří více než polovinu celkových exportů České republiky do Vietnamu. Perspektivní obory na vietnamském trhu mohou představují automobilový, zdravotnický nebo zemědělský a potravinářský průmysl. V oblasti služeb

jsou to především ICT služby. Za zmínku stojí i významné investice ČR do Vietnamu, mezi které patří společnost Elmich Group, která ve Vietnamu investovala téměř půl miliardy a společnost Hydra a. s., která je také předmětem této bakalářské práce. Druhou část teoretické části tvoří témata dohody EVFTA, která byla účelně vybrána pro návaznost teoretické a praktické části. Jedná se především o témata, která potenciálně řeší odstranění či eliminaci překážek na vietnamském trhu společnosti Hydra a. s., jako jsou zjednodušení cel, transparentnost, přeshraniční přesun osob v rámci podniku či sjednocení technických překážek. Pro komplexnost kapitoly jsou doplněna i témata, která společnost Hydra a. s. pravděpodobně neovlivní.

Praktická část práce byla zpracována jako případová studie formou strukturovaného rozhovoru s předsedou představenstva společnosti Hydra a. s. V první polovině praktické části je charakterizována společnost Hydra a. s. včetně jejích obchodních a investičních vztahů ve Vietnamu. Dále je identifikováno pět hlavních překážek obchodování ve Vietnamu, se kterými se společnost Hydra a. s. musí potýkat. Závěrečná kapitola bakalářské práce navazuje na překážky společnosti Hydra a. s. identifikované v první polovině praktické části a vyhodnocuje jejich potenciální řešení v rámci dohody EVFTA.

Z výsledků analýzy bylo zjištěno, že dohoda EVFTA má potenciál řešit čtyři z pěti hlavních problémů, které zastihly společnost Hydra a. s. při obchodování na vietnamském trhu. První eliminovanou překážkou by mělo být odstranění celního zatížení materiálu z EU, ze které pochází dva hlavní dodavatelé společnosti Hydra a. s. Do Vietnamu jsou dováženy dvě hlavní položky, a sice hliníková pouzdra s aktuálním celním zatížením 20 % a kabely s 10 % celním zatížením. Celní zatížení kabelů bude odstraněno do pěti let a hliníkových pouzder do sedmi let po vstupu dohody EVFTA v platnost. Pro společnost Hydra a. s. by odstranění celního zatížení na materiál mohlo znamenat snížení ceny materiálu. Druhou překážkou, kterou má dohoda EVFTA potenciál řešit, je zařazení kondenzátoru jako nebezpečný odpad. V tomto ohledu přináší dohoda benefity především ve sjednocení technických požadavků, tj. určitě vietnamské normy budou sjednoceny s evropskými, a rychlejší a lepší výměně informací. Společnosti Hydra a. s. by zařazení kondenzátoru mezi bezpečný odpad ulehčilo výrobu, neboť by nemusela každý zmetkový kus řádně zaznamenávat a následně speciálním strojem likvidovat. I třetí překážku společnosti Hydra a. s. může dohoda EVFTA ovlivnit, a sice dočasný přesun svých zaměstnanců v rámci podniku. Společnost Hydra a. s. se při založení svého závodu ve Vietnamu setkala s neochotou českých úřadů vydat větší počet víz

vietnamským občanům, které potřebovala pro jejich zaškolení v České republice. Dohoda EVFTA mimo jiné upravuje krátkodobý přeshraniční přesun osob v rámci podniku, který bude umožňovat zaměstnancům vycestovat v rámci podniku na dobu až tři let. Společnost Hydra a. s. v tuto chvíli neplánuje další zaškolování zaměstnanců ani přesun osob do závodu ve Vietnamu. Pokud by se ale změnila situace, měla by společnost jednodušší přístup k získání víz. Poslední překážku, kterou dohoda EVFTA řeší, je korupční prostředí ve Vietnamu, které je zapříčiněno především vládou komunistické strany. Celní úřady mají ve zvyku zadržovat dodávky ze zahraničí s cílem vyčkat na úplatek. Dohoda EVFTA má za cíl tomuto problému předcházet, a to přísnějším dohledem nad dodržováním zásad a předpisů výhradně vietnamské strany. V tomto ohledu by dohoda EVFTA mohla společnosti přinést nejen úspory za nevyplacené úplatky, ale také v plynulé kontrole a předávání dodávek. Korupce ve Vietnamu by mohla být dohodou EVFTA výrazně eliminována, k úplnému odstranění ale pravděpodobně nedojde. Poslední překážku, se kterou se společnost Hydra a. s. potýká, dohoda EVFTA pravděpodobně řešit nebude. Jedná se zákaz prodeje výrobků na vietnamském trhu, který mají kvůli podepsané dohodě „Processing Agreement“. Dohoda EVFTA sice řeší usnadnění udělování licencí zahraničním investorům, což je i společnost Hydra a. s., nezmiňuje ale udělování licencí společností kooperujícím s Vietnamem již před uzavřením dohody.

Seznam použité literatury

- ČNB. 2017. *Přímé zahraniční investice za rok 2017* [online]. Praha: Česká národní banka. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2017_CZ.pdf
- ČNB. 2018a. *Běžný účet platební bilance ČR v teritoriálním členění* [online]. Praha: Česká národní banka. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/bezny_ucet_pb_tc/
- ČNB. 2018b. *Přímé zahraniční investice* [online]. Praha: Česká národní banka. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/
- ČSÚ. 2018. *Databáze zahraničního obchodu v přeshraničním pojetí* [online]. Praha: Český statistický úřad. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
- EC. 2018. *Návrh ROZHODNUTÍ RADY o uzavření Dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamskou socialistickou republikou* [online]. Brussels, Belgium: European Commission. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0691&from=EN>
- EC. 2019. *EU-Vietnam: Council adopts decisions to sign trade and investment agreements* [online]. Brussels, Belgium: European Council. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/06/25/eu-vietnam-council-adopts-decisions-to-sign-trade-and-investment-agreements/>
- EU. 2019. *Guide to the EU-Vietnam Trade and Investment Agreements* [online]. Hanoi, Vietnam: Delegation of the European Union to Vietnam. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf
- JARKULISCH, D. 2018. *VIETNAM – NOVÝ ASIJSKÝ TYGR* [online]. Hanoi, Vietnam: Velvyslanectví České republiky v Hanoji. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <http://www.export.cz/nazory-a-analyzy/vietnam-novy-asijsky-tygr/>

- JARKULISCH, D. 2019. *Dohoda o volném obchodu mezi EU a Vietnamem nabízí nové příležitosti i českým exportérům* [online]. Hanoi, Vietnam: Velvyslanectví České republiky v Hanoji. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/hanoi/cz/obchod_a_ekonomika/aktuality/dohoda_o_volnem_obchodu_mezi_eu_a_2.html
- KOCOUREK, A. a J. ŠIMANOVÁ. 2017. *Studie dopadů uzavření dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem a EU a Singapurem na ekonomiku ČR* [online]. Liberec: Technická univerzita v Liberci. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/2018/1/Dopadova-studie-EUSFTA---EVFTA.pdf>
- MPOČR. 2016. *Co přináší Dohoda o volném obchodu EU-Vietnam?* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchod-dle-teritorii/asiie-australie-a-tichomori/co-prinasi-dohoda-o-volnem-obchodu-eu-vietnam---177106/>
- MPOČR. 2019a. *Vietnam: Obchodní a ekonomická spolupráce* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vietnam-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-17974.html>
- MPOČR. 2019b. *Souhrnná teritoriální informace Vietnam* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: [http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/17/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Vietnam%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202019.111818385.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2019/05/17/Nahled%20STI%20(PDF)%20Vietnam%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202019.111818385.pdf)
- MPOČR. 2019c. *EU podepsala obchodní a investiční dohody s Vietnamem* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/eu-podepsala-obchodni-a-investicni-dohody-s-vietnamem-123423.html>
- PAVLÍČEK, T. 2017. Evropská unie vidí budoucnost ve volném obchodu se státy ASEAN. *Český exportér*. 6(1): 23. ISSN 1213-7693.
- TLAPA, M. a kol. 2019. *Mapa globálních oborových příležitostí*. Vydání páté. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-041-3.

- TRANSPARENCY. 2018. *Corruption Perceptions Index 2018* [online]. Berlin, Germany: Transparency International. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/cpi2018>
- UN. 2019. *World Economic Situation and Prospects* [online]. New York City, USA: United Nations. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/WESP2019_BOOK-ANNEX-en.pdf
- UNDP. 2018. *Human Development Index* [online]. New York City, USA: United Nations Development Programme. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/2018-update>
- WB. 2018. *World Development Indicators* [online]. Washington DC, USA: World Bank. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&country=VNM>